

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI MAHALLİ İDARELER VE
YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

**YEREL YÖNETİMLERİN KÜLTÜREL ETKİNLİKLERİ –
KÜÇÜKÇEKMECE SEFAKÖY KÜLTÜR MERKEZİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

Fatmanur KAYA

**Danışman:
Prof. Dr. Uğur TEKİN**

İstanbul, 2013

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI MAHALLİ İDARELER VE
YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

YEREL YÖNETİMLERİN KÜLTÜREL ETKİNLİKLERİ –
KÜÇÜKÇEKMECE SEFAKÖY KÜLTÜR MERKEZİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Fatmanur KAYA

Danışman:
Prof. Dr. Uğur TEKİN

İstanbul, 2013

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Yüksek Lisans Programı Y1112.060196 numaralı öğrencisi **Fatmanur KAYA**'nın "Yerel Yönetimlerin Kültürel Etkinlikleri - Küçükçekmece Sefaköy Kültür Merkezi Örneği" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 06.06.2013 tarih ve 2013/14 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından *ay. br. d. g. ni* Tezli Yüksek Lisans tezi olarak *kabul*... edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : *13.06.13.*

1) Tez Danışmanı: Prof. Dr. Uğur TEKİN

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU

3) Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Ramazan KURTOĞLU

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

ÖNSÖZ

Proje çalışmasının her aşamasında bilimsel çalışma konularındaki değerli birikimlerini özveriyle yansıtan, fikirleriyle bana yol gösteren proje danışmanım Sayın hocam Prof Dr Uğur TEKİN' e,

Araştırma sürecinde bana destek olan aileme ve çalışma arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Dünyadaki bazı değişimleri ve dönüşümleri kapsayıcı bir şekilde kavram olarak ifade eden küreselleşme, ekonomi, siyasal, toplumsal ve kültürel alanlarda göstermekte olduğu etkileri yerel yönetimler düzeyinde de kendini hissettirmektedir. 1990'lerden sonra yoğunlaşan küreselleşmenin etkisiyle yönetim anlayışında da önemli değişimler meydana gelmektedir. Devletin küçültülmesi, kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması tartışmalarında da yerel yönetimler, kamu hizmetlerinin etkin, verimli, kaliteli olarak halkın beklentilerine uygun hale gelerek sunulması ve halka en yakın birimler olarak öne çıkarılmaktadır.

Gelişmekle beraber küreselleşme aynı zamanda yerelleşme süreci, dünyada desantralizasyon (yerelleşme) durumlarını gündeme getirebilmektedir, küresel faktörlerin de destekleriyle bu durumlar sonucunda merkezi yönetimden yerel yönetimlere görevler devredilerek, yerel yönetimlerin işlevlerinde önemli dönüşümlere yol açılabilmektedir.

Yerel yönetimlerin örgütlenme yapılarında, ekonomik ve sosyal işlevlerinde, hizmet sunum yöntemlerinde, katılımcı mekanizmalarında, mali yapılarında, denetim ve özerkliklerinde, sorumluluk ve hesap verebilirlik anlayışlarında değişimler ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada Sefaköy Kültür Merkezi örneğinden hareketle bu unsurlara değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Küresel, Kültür Merkezi, Sosyal Sorumluluk, Sefaköy Kültür Merkezi

ABSTRACT

Container all over the world in a way that expresses a concept of change and transformation, globalization, economic, political, social and cultural fields has demonstrated the effects felt at the level of local governments. Understanding of the effects of globalization intensified after 1990, significant changes have occurred with the administration of the state downsizing, restructuring of public administration debate local governments, public services, effective, efficient, high-quality presentation and the public in accordance with the expectations of the people, increasingly stands out as the closest units.

With globalization, the process of decentralization in developing simultaneously all over the world came to the agenda of decentralization policies, supported by global players as a result of these policies delegation of authority from central government to local governments, has led to important alterations in the structures and functions of local governments.

Organizational structure of local authorities, economic and social functions, service delivery methods, participatory mechanisms, financial structure, control and autonomy, responsibility and accountability changes in the understanding has emerged. In this study, these factors will be discussed through the example of Sefaköy Cultural Center.

Keywords: Culture, Global, Cultural Center, Social Responsibility, Sefakoy Cultural Center

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TABLO VE RESİM LİSTESİ.....	vi
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	2
1. KÜLTÜR KAVRAMI TANIMI VE TARİHÇESİ	2
1.1. Kültürün Tanımı ve Özellikleri	2
1.1.1. Kültür Hizmetlerinin Önemi ve Etkileri	5
1.1.2. Kültürün Özellikleri	6
1.1.3. Kültürün Sınıflandırılması	7
1.1.3.1. Genel Kültür ve Alt Kültür.....	7
1.1.3.2. Maddi Kültür ve Manevi Kültür.....	8
1.1.3.3. Karşı Kültür.....	8
1.1.3.4. Örgüt Kültürü	8
1.1.3.5. Siyasal Kültür	9
1.2. Kültürün Unsurları.....	10
1.3. Politika ve Kültür Politikası	11
1.4. Kültürel Çalışmalar ve Çok Kültürlülük	14
1.5. Eğitim ve Kültür Hizmeti İlişkileri.....	15
1.6. Eğitim ve Kültür Hizmetlerinin Temel Sorunları.....	16
1.6.1. Eğitim Hizmetlerindeki Temel Sorunlar	17
1.6.2. Kültür Hizmetlerindeki Temel Sorunlar	19
1.7. Kültür, Toplum ve Din	21
İKİNCİ BÖLÜM	23
2. BELEDİYESİZLİK VE KÜLTÜREL ETKİNLİK	23
2.1. Yerel Kültür.....	23
2.1.1. Yerel Kültür Kavramı	23
2.1.2. Yerelleşme ve Kültür Değişimi	24
2.1.3. Yerel Bağlamda Kültürün Tanımı	26
2.1.4. Yerel Bağlamda Kültürün Özellikleri	27
2.2. Yerel Yönetimler ve Kültürel Çalışmaları.....	28

2.2.1. Yerel Yönetimler ve Halk Eğitimi	30
2.2.2. Yerel Yönetimlerin Halk Eğitimine İlişkin Görevleri	30
2.2.2.1. Özel İdarelerin Eğitim ve Kültür İşlevleri.....	31
2.2.2.2. Köy Yerel Yöneliminin Eğitim ve Kültür İşlevleri.....	33
2.2.2.3. Belediyelerin Eğitim ve Kültür İşlevleri	35
2.2.2.4. 1580 Sayılı Yasaya Göre Yönetilen Belediyeler.....	36
2.2.2.5. 3030 Sayılı Büyükşehirlere İlişkin Yasa.....	37
2.2.2.6. Belediyelerin Giriştikleri Etkinlikler.....	37
2.2.2.7. Eğitim ve Kültür Etkinliklerinde Belediyelerin Karşılaştığı Güçlükler.....	38
2.2.2.8. Belediyelerin Halk Eğitimi Etkinliklerine İlişkin Öneriler	41
2.2.3. Demokrasinin Beşiği ve Okulu Olarak Yerel Yönetimler	42
2.3. Belediyecilik Kavramı	43
2.3.1. Kültürel Belediyecilik Kanunları	45
2.3.2. Yerel Yönetimlerin Kültür Tarihi	49
2.3.3. Yerelleşme ve Bölgesel Kültür Kavramı	51
2.3.4. Halkın Hizmet Beklentilerinin Değişmesi ve Çeşitlenmesi Açısından Kültür	52
2.3.5. Şehirlerin Yapı ve İşlevlerindeki Değişimler Açısından Kültür.....	52
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	54
3. KÜÇÜKÇEKMECE SEFAKÖY KÜLTÜR MERKEZİ ÖRNEĞİ	54
3.1. Kültür Merkezi Kavramı ve Özellikleri.....	54
3.2. Türkiye’de Yerel Kültür Uygulamaları ve Ortaya Çıkan Sorunlar ile Çözüm Yolları .	55
3.3. Sefaköy Kültür Merkezi	58
3.3.1. Sefaköy Tarihi.....	58
3.3.2. Sefaköy Kültür Merkezinin Kuruluşu.....	60
3.3.3. Toplumsal Anlamda Çevreye Katkısı.....	62
3.3.4. Sefaköy Kültür Merkezinin Etkinlikleri	62
3.4. Sosyal Sorumluluk Anlamında SKM Uygulamaları	67
SONUÇ.....	69
KAYNAKLAR.....	71

TABLO VE RESİM LİSTESİ

Tablo 1: Eğitim Ve Kültür-Turizm Harcamalarının Toplam Bütçe Harcamaları İçindeki Payları	16
Resim 1:Sefaköy Kültür Merkezinin resimleri	61
Resim 2:Sefaköy Bilgi Evleri, Masal Kulübünde Üyelerin Çeşitli Etkinlikleri.....	65
Resim 3:Bilgi Evi Üyeleri Emirgan Korusunda Yapılan Lale Festivalinde	66
Resim 4:Bilgi Evi üyeleri Veli Seminerimiz.....	66
Resim 5:Sefaköy Kültür ve Sanat Merkezi "Moda ve Tekstil Tasarım Sergisi"	67
Resim 6: Sefaköy Kültür ve Sanat Merkezi ünlü yazar Tuna Kiremitçi'yi ağırladı "Çocuk Okur Yazar Buluşmaları"	67

GİRİŞ

Belediyeler, halkın altyapı, imar, trafik, temizlik, sağlık, eğitim vb. fiziki ve maddi ihtiyaçlarını karşılayarak sosyal ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunmaktadır. Ancak kentte yaşayanların bunların dışında daha öncelikli kültürel ve sanatsal gereksinimleri bulunmaktadır.

Belediyeler, sınırları içinde yaşayan halkın ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş idari yapılardır. 5393 sayılı yasanın 14. maddesi belediyenin görev ve sorumluluklarını sayarken yukarıda belirtilen işleve vurgu yapmak üzere “mahalli müşterek nitelik” tabirini kullanır. Belirtilen bu ortak gereksinimler arasında kültür, sanat ve tanıtım hizmetlerinin yanında kültür ve tabiat varlıklarının, tarihi dokunun ve kent tarihi için önem taşıyan mekanların korunması da yer almaktadır. 14. maddede yer alan düzenleme, belediyelerin kültürle ilgili görevlerine yer vermekle beraber çok zayıf bir vurgu yapmıştır. Yasal çerçevenin kesin ve müeyyideler içerecek şekilde düzenlenmemesinin de etkisiyle insanların değerlerine ve duygularına hitap eden kültürel ve sanatsal faaliyetler öncelikler sıralamasında ya göz ardı edilmekte ya da alt sıralara yerleştirilmektedir.

Kültürel hizmetler verilirken toplumun eğitim ve kültür anlayışları arasındaki farklılıklar sosyal ve ekonomik statü ayrışmaları da gözetenmelidir. Özellikle büyük kentlerin merkezlerinde ve geçmişten gelen planlı yerlerinde yaşayan kesim ile varoşlarında yaşayan kitlenin kültürel ihtiyaçlarının farklı olacağı dikkate alınmalıdır. Göçler sonucu kırsal alanlardan kentlere gelmiş ve kentin sağlıksız yerlerinde yerleşen bu kesimin kente uyumda yaşadığı zorluklar göz ardı edilemez. Bununla birlikte kentte yaşayan farklı kesimlerin, kent kültürü, kimliği ve değerlerini içselleştirerek kentlileşmelerinin yolunun kültürün yerelde fonksiyonel olarak kullanılmasından geçtiğini de unutmamak gerekir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KÜLTÜR KAVRAMI TANIMI VE TARİHÇESİ

1.1. Kültürün Tanımı ve Özellikleri

Stareit'e göre kültür, bireyler arasındaki kültür köprüleri, sosyal gruplar ve öğrenilmiş kuramların dayanaklarıdır. Buna göre, kültür semboller ve onun kurumsal içerikleriyle, ve diğer hatırlatıcı sebeplerle beraber temelini oluşturan ve ima edilen kural sistemi olarak da görülebilir. Trindis paylaşılmış kültürlerin aynı dili konuşan tarihsel periyoda sahip ve bir coğrafik bölgede tanımlanmış insanlar arasında olabileceğini söylemiştir. Bu tanımlama aslında birçok tanım için başlangıç noktası olarak ele alınmaktadır (www.onlinedergi.com Er. T: 12.27.2012).

Günümüzde kültür kavramı değişik amaçlar doğrultusunda farklı şekillerde yorumlanan bir terimdir. Genel anlamda; "Kültür, insanın ortaya koyduğu ve içinde insanın da var olduğu tam gerçeklik biçimi" şeklinde tanımlanmaktadır. Daha geniş anlamıyla kültür; tabiata karşı insanların en başından beri sosyal ve bireysel hayatın her alanında gerçekleştirdiklerinin bir bütünü ve birikimidir (Yüksel, 1994: 1039).

Bireyleri kendi özgür iradeleriyle bir inanç birliği içinde toplayan din, insanların karşılıklı anlaşmalarını sağlayan ve aralarında manevi bir bağ kuran dil, sağlam ve iyi bir hayat ahlakı, geçmişten günümüze kadar ulaşan ve gelişen gelenek, görenek ve sanatsal değerler kültürün özünü teşkil eder (Halıcı, 1981: 3).

Kültür kavramı, "bir millete kişilik kazandıran diğer milletlerle arasındaki farkı tespiti yarayan, tarihi gelişim içinde çeşitli birikimlerle oluşmuş, o millete özgü maddi ve manevi varlık değerlerinin uyumlu bir toplamından oluşmaktadır" (Bilgiç, 1977: 2-3).

Kültür; sosyal antropoloji, sosyal psikoloji, tarih, sosyoloji ve etnoloji gibi sosyal bilimlerin ortak olarak ele aldıkları bir konudur. Tabi ki, bu bilimlerin her biri kültürü, kendilerini ilgilendiren yönleriyle ele almaktadırlar.

Kültür, ilk Amerikan sosyologları tarafından çabucak benimsenmesine karşılık, Fransa'da böyle olmamıştır. Fransa'da sosyoloji, Durkheim'in kullandığı terminolojiye

sadıktır. Sosyolojinin kurucuları (Comte, Durkheim, Marx, Weber, Tönnies) bu kelimeyi kullanmamışlardır. Ayrıca iki dünya savaşı arasında sosyoloji Fransa’da sönükleşmiştir. Kültür kavramı da işte bu sıralarda ortaya çıkmıştır. Onun için kültür; Fransa’da sosyoloji ve antropoloji lügatlerinde yer almaz. Buna karşılık İngilizce lügatlerin hemen hepsinde kültürün sosyolojik ve antropolojik manası bulunur (Meriç, 1986: 42).

Türkiye’de kavramın kullanılmasına bakarsak, Birinci Dünya Savaşı’ndan önceki yıllarda Ziya Gökalp’in kültür sözcüğünü kullanmak istemediği görürüz. Bu kavram yerine “İrfan” kelimesini de kullanmamıştır. Bunu niçin yaptığı üzerine çeşitli yorumlar vardır. Kültürle aynı anlama gelen Arapça Hars’ı ele aldı ve bunu kullanmaya başladı. 1915’ten beri bu kelime kültürü karşılamaktadır. 1930’dan sonra ie bu kelime ile birlikte kültür kelimesi de kullanılmaya başlanmıştır (Fındıkoğlu, 1956: 572).

Cemil Meriç’e göre kültür, çok geniş bir kavramdır. Tahlil edemezsiniz, çünkü unsurları sonsuz sayıdadır. Tasvir edemezsiniz çünkü bir yerde durmamaktadır. Manasını kelimelerle belirtmeye kalktınız mı, elinizde havayı tutmuş gibi olursunuz. Bakarsınız ki, her yerde hava var, ama avuçlarınız bomboş. Kültürün tarımdan idmana, balıkçılıktan medeniyete kadar akla gelen ve gelmeyen düzinelerce manası vardır (Meriç, 1986: 9). Latince bir kelime olan kültür, toprağı tarıma hazır hale getirmek anlamına gelir. Nitekim Cumhuriyet döneminde bir süre kültürü ifade etmek için “ekin” kelimesi kullanılmıştır.

Kültür, insanı hayvandan ayıran, sadece insana has olan bir özelliktir. Kültür, insanlar tarafından paylaşılan ve gelecek kuşaklara intikal ettirilen bir semboller sistemidir (Erdentuğ, 1981: 35).

Kültür, sadece tabiatın insan eliyle işlenmesi değil, bizzat insanın ahlaki, sosyal, entelektüel, teknik istidat ve kabiliyetlerinin geliştirilmesi demektir. Burada ifade edilmek istenen insanın eğitimidir. İnsan, doğuştan potansiyel olarak pek çok yeteneğı getirmekle birlikte uygun ortam bulamazsa, bunları ortaya çıkarmak mümkün olamaz. Şu halde kültürle eğitim arasında da çok sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Kültür; dili, musikiyi, mimariyi, dağı, taşı her şeyden önce insanı işlemek, bunları ulaşabilecekleri en yüksek, en güzel, en ince noktaya kadar ulaştırmaktır (Abadan, 1956: 174).

Sosyal ilişkilerle, sosyal kurumların yapısı ve işleyişini etkilemesi bakımından sosyoloji, kültürle ilgilenmektedir. Kültürün muhtevası, daha çok tarih, sosyal antropoloji,

sosyal psikoloji ve etnoloji bilimlerinin konusudur. Kültürle toplum ikiz kardeş gibidir, birisi varsa mutlaka öteki de vardır. Bu ikisini birbirinden ayırmak mümkün değildir. Çünkü kültür, mutlaka bir nüfusta yaşar, onu yaşatacak bir nüfus yoksa kültür ölüdür ve eğer korunabilirse, belgelerde ve kalıntılarda yaşar. Kültür, bir milletin ruhudur, hayatının iksiridir; kurtuluş ve yükselişin en büyük amilidir. “Ruhsuz bir vücut nasıl yaşayamazsa, kültürü akim kalan bir millet de payidar olamaz” (Saffet, 1939: 351).

1990'lı yıllarda Bulgar Hükümeti'nin uyguladığı etnik temizlik sonunda Türkiye'ye gelen bir Türk kadınının söyledikleri bu görüşü desteklemektedir. TRT spikerinin:"Niçin Türkiye'ye geldiniz?" sorusuna kadın, şöyle cevap vermişti:" Türkçe ad taşıyamadıktan, erkek çocuğumu sünet ettirmedikten, ramazan ve kurban bayramını kutlayamadıktan sonra öleyim daha iyi."(gazi.edu.tr/iarslan/kulturvemedeniyet.doc Er. T: 12.27.2012).

Kültür, aslında herhangi bir toplumun dininin vücut bulmuş bir şeklidir. Din, kültüre muhtaç olduğu çerçeveyi temin eder ve bütün insanlığı bunalım ve ümitsizlikten kurtarır (Eliot,1981:25). Eliot'un sözlerinde gerçeklik payı olmakla birlikte bunun tamamen doğru olduğunu söyleyemeyiz. Her ne kadar din, kültürün oluşmasında etkili oluyorsa da din eşittir kültür diyemeyiz. Eğer böyle olsaydı, bütün Müslüman ülkelerin bir millet sayılması gerektiği gibi, aynı dine mensup batılı toplumların hepsi de bir millet kabul edilebilirdi. Ayrıca kültür farklılıkları sebebiyle her milletin dini anlaması ve yorumlaması farklıdır. Başka bir ifadeyle toplumun kültürü, o toplumun din anlayışını etkilediği gibi, din de kültürü etkilemektedir. Bunun için Türk'ün Müslümanlığı ile Arap ve Fars'ın Müslümanlık anlayışları da birbirinden farklıdır. "Kültür, bir inançlar, bilgiler, hisler ve heyecanlar bütünüdür." Yani maddî değildir. Manevî olan kültür, uygulama halinde maddî formlara bürünür. Mesela, dini inançlar; cami, namazdaki beden hareketleri dini kıyafetler vs. şeklinde görünür” (Güngör, 1986: 15).

Kültür, milletin içinde bulunduğu medeniyet şartlarına göre yarattığı bütün dil, ilim, sanat, felsefe, örf ve adetler toplamıdır (Ülken, 1953: 13). Kültür, toplumların ortak eseridir. Halk ruhunun yaşattıklarının bilinçaltına yerleşmiş izlerinin toplamıdır. Irmak kültür sözüyle daha çok manevi kültürü anlamaktadır (Sadi, 1947: 18).

- Sosyal miras ve gelenekler sistemi olarak; sosyal bir süreçte öğrenilen uygulama inanç, maddi ve manevi öğelerin birliği.

- İdealler, değerler ve davranışlar olarak; sosyo-kültürel evrendeki eylem ve araçların ortaya koyduğu ve nesnelleştirdiği anlamlar, değerler, kurallar, bunların etkileşim ilişkileri, bütünleşmiş ve bütünleşmemiş gruplar.
- Çevreye uyum olarak; insanların içinde buldukları yaşam şartlarına uyumlarının toplamı.
- Geniş anlamda eğitim olarak; toplumsal olarak öğrenilen ve aynı yoldan yeni kuşaklara aşılana davranış örüntüleri veya kalıpları.
- Bireysel psikoloji olarak; büyütülerek ekrana yansıtılmış bireysel psikoloji.
- Semboller olarak; maddi öğelerin, davranışların, fikir ve duyguların, sembollerden oluşan ve sembollere dayanan örgütlenmesidir. Kavramın kullanım alanlarına göre yapılan başka bir ayırmda da, kültür; bilimsel alanda, uygarlık; beşeri alanda, eğitim; estetik alanında, güzel sanatlar; maddi ve biyolojik alanda ise teknoloji olarak tanımlanmaktadır (Bozkurt, 1996: 28).

1.1.1. Kültür Hizmetlerinin Önemi ve Etkileri

Kültür sözcüğü, Latince köklü "cultura" sözcüğünden gelmektedir. Bu sözcük; tarım yapma, yetiştirme, ekilmiş arazi gibi anlamları ifade etmektedir. Fransız HERIOT ise kültürü tanımlarken, "Kültür, insanın unuttuklarından sonra kalan şeydir." ifadesini kullanmaktadır (Tortop, 1995: 203).

Kültürün ne olduğu ve hangi unsurları içerdiği konusunda değişik görüşler bulunmasının yanında, bu kavramın genel kabul gören tanımlarını şu şekilde sıralamak mümkündür:

Kültür, bireyin kendi dışındaki evrene açılma yolu olarak insan hayatına bir anlam kazandırmasının yanında, toplumların da uygarlık yarışında yükselebilmelerini gerçekleştirici bir fonksiyona sahiptir. Kültür ve sanat, insanlara insan olduklarını hissettirmek, hayatlarını zenginleştirmek ve yaşama sevinçlerini artırmak suretiyle çok önemli işlevler başarmaktadırlar.

Toplum içi kurallar ve diğer insanların hakları, bireyin hak ve özgürlüklerini kendiliğinden sınırlamaktadır. İnsanın doğal olaylardan ve zorunluluklardan kurtulmasıyla birlikte kültür süreci de başlamaktadır. Birey olarak insan, doğada özgürlükten ne kadar mahrum ise, kültür dünyasında da o derece özgürlüğe sahiptir. İnsanların, bireyselliğin ötesinde toplumsallaşabilmeleri için kültür ve sanat vazgeçilmez araçlar olarak kabul edilmektedirler (Çeçen, 1985-1986: 136-137).

Kültür, her eyleme bir işlevsellik tanıyan, her eylemle toplumsal davranışlar arasında ilişki kuran gizli bir bağ ve toplumu bütünleştiren bir unsurdur. Kültür öğrenilmekte ve bireyler tarafından bir veri olarak kabul edilmektedir. Toplumun ortak malı sayılan kültür, kuşaklar arasında, sonra gelene miras yolu ile devredilmektedir (Çam, 1990: 180).

1.1.2. Kültürün Özellikleri

Kültürlerin özellikleri içinde buldukları toplumsal yapıya ve sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel koşullara bağlı olarak değişebilir. Ancak burada kastedilmek istenen evrensel anlamda her kültürde bulunması gereken özelliklerdir. Bunların ifadesinde belli ortak noktalar bulmak ve buna göre bir sınıflama yapmak olanaklıdır. Önemli ortak ve evrensel kültür özellikleri şu başlıklar altında sıralanabilir (Kağıtçıbaşı, 1983: 263-273).

- Kültür öğrenilebilir. Zira kültür, her bireyin doğumundan sonraki yaşantısı içinde kazandığı alışkanlıklardır.
- Kültür tarihidir ve süreklidir. Kültür, bir kuşaktan diğerine geçerek sürekli olma özelliğini korumaktadır.
- Kültür toplumsaldır. Bir grubun üyeleri tarafından paylaşılan alışkanlıklar, kabul edilen davranış ve tutumlar, o grubun kültürünü oluşturur.
- Kültür değişebilir. Kültür değişimleri uyum yoluyla sağlanır. Yani kültürler belirli bir zaman boyutu içinde doğal çevreye uyum gösterirler.
- Kültür dinamiktir. Kültür çevresel gelişmelere bağlı olarak gelişir ve canlılığını korur.

- Kültür, kendi analizinin bilimsel yöntemlerle yapılmasına olanak verecek düzenleri sergiler.
- Kültür, bireyin temel yapısına uydurduğu bir araçtır. Bu araç, onun yaratıcı yeteneklerini geliştirir.
- Kültür, ideal ya da idealleştirilmiş kurallar sistemidir.
- Kültürün en önemli fonksiyonu, toplum fertlerinin bireysel ve ortak ihtiyaçlarını karşılaması ve bu yönde belirli bir doyum sağlamasıdır.
- Kültür sistemi, kavramsal boyutta soyut bir sistemdir.
- Kültür, bütünleştirici eğilimler taşır.

1.1.3. Kültürün Sınıflandırılması

Kültür kavramı, değişik yazarlarca değişik biçimlerde sınıflandırılmıştır. Ancak, bu sınıflamalarda eksik olan taraf, her yazarın kültürün bir ya da birkaç özelliğini ne çıkartmış olmasıdır. Bu eksikliği ortadan kaldırmak için bütün yazarların kanaatlerini de içine alacak Şekilde bir sınıflama Şöyle yapılabilir (Dönmezer, 1982: 133).

1.1.3.1. Genel Kültür ve Alt Kültür

Bir lke veya ulusun kültürü genel kültürünü oluşturmaktadır. Genel kültür içindeki kültür farkları ne derece derin olursa, bunlardan değişik alt kültürler meydana gelebilir.

Alt kültür ise, kendisine özgü değerler, tutumlar, tavırlar kısaca sosyal ve yapısal değişkenlikler biçiminde kendisini gösterir. Ancak alt kültürler, genel kültürden kısmen farklı olabilir ve bu farklar genel kültüre her zaman zarar vermez (Dönmezer, 1982: 133).

1.1.3.2. Maddi Kültür ve Manevi Kültür

Aynı zamanda uygarlık adı da verilen maddi kültür; yapılar, teknikler, yollar, üretim ve ulaştırma araçları gibi gözle görülür maddi öğelerden oluşur ve insanın kendi eseri olan çevre koşullarının sonucudur.

Manevi kültür de, bir milleti millet yapan ve onun özünü belirleyen örf, adet, davranış, inanç, tutum ve değerlerin oluşturduğu hayat tarzıdır (Amiran, 1976: 16).

1.1.3.3. Karşı Kültür

Toplumda, sosyo-ekonomik ve politik anlamda yerleşmiş olan, aile okul ve diğer kurum ve kuruluşlar, özellikle de kitle haberleşme araçlarıyla aktarılan, bütün genel kültürü reddetmek isteyenlerin, değişik alanlarda meydana getirmeye çalıştıkları kapsamlara karşı kültür denir (Eroğlu, 1987:8).

1.1.3.4. Örgüt Kültürü

Örgüt Kültürü, bir dizi sembol, tören ve mitten oluşur. Bütün bunlar o kuruluşun inanç ve değerlerini çalışanlara aktarır. Bu alışkanlıklar, normalde soyut kalabilecek fikirleri somut hale, yeni bir eleman için anlam ve etkisi olan canlı bir bünyeye dönüştürür.

Günümüzde işletme kültürü kalite, verim, örgütlenme ve rasyonel planlamalara yönelen bir felsefi bakış açısını gündeme getirirken, mükemmellik, dayanışma, sevgi, birliktelik gibi bazı ahlak normlarının da benimsenmesini itici bir unsur olarak kabul etmektedir. İş ahlakı ve etik bu ortamda güç kazanmakta ve yükselmektedir (Türkdoğan, 1998: 8).

Son yıllarda dikkatleri üzerinde toplayan diğer bir liderlik alanı olan şirket kültürüdür. Şirket kültürü davranışlara, hareketlere, tavırlara ve örgüt personelinin beklentilerine işaret eder. Her teşebbüs işleri yapmada kendi kültürüne ve tarzına sahiptir. Örgüt değerleri bu kültürün merkez noktasındadır.

Bir örgüt kültürü, çalışanların soyut, belirsiz ve değişken koşullarla uğraşırken yaşadıkları ortak deneyimlerin varlığı ve sayısı oranında değişir. Ve şöyle tanımlanabilir: "Örgüt kültürü, kuruluşun çalışma şeklini ve faaliyetlerinin sonucunu etkileyen, belirli insan

topluluklarınca oluşturulan, inançlar, değerler, duygu ve düşünceler, örf ve adetler ve diğer kişiler arası ilişkilerin sonuçlarının tamamıdır.” (Erdoğan, 1975: 13).

Örgütsel kültürün önemi, bireylerin karar ve davranışlarını ve bunun sonucu olarak da çalışma derecesini, biçimini, yönetimini, yoğunluğunu ve çevresel ilişkilerini yönlendirmesi açısından incelenebilir. Bireylerin ne zaman ve nasıl karar alacağı ve bunları nasıl uygulayacağı hususu onun kültürel niteliklerine yani değer yargılarına sıkı sıkıya bağlıdır.

Her şeyden önce organizasyona gelen bireylerin farklı çevre de yetişmiş olmaları, karakterleri, eğitim düzeyleri, inanç sistemlerinin farklılığı gibi faktörler, kişilerin amaçlarını farklı kılar. Bu nedenle, farklı kültürlerden bir işletmeye çalışmak üzere gelen bireyler için, onların benimseyecekleri veya en azından uyum sağlayabilecekleri ortak birtakım değerler oluşturmak gereklidir. Örgüt kültürünün oluşması durumunda çalışanlar kendilerini bir bütünün parçası sayacaklar, kendilerini evlerinde hissedecekler, aileleriyle birliktymiş gibi rahat ve huzurlu bir ortam içinde çalışacaklardır (Sabuncuoğlu, 2000: 30).

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere örgüt kültürü; örgütü oluşturan yapıyı, ilişkileri ve bireysel davranışları önemli ölçüde etkilemekte, hatta bunlar üzerinde dönüştürücü etki sağlamaktadır.

1.1.3.5. Siyasal Kültür

Siyasi kültür dediğimizde daha basite indirgemeye çalışırsak, yöneten-yönetilen ilişkisi ve yönetim ihtiyacı en küçük kableden en büyük imparatorluğa kadar her toplumda vardır. Yöneticiler kendi kendilerini mi atıyorlar, seçiliyorlar mı, değiştiriliyorlar mı, geliyorlar mı? Bunların kurallarını, ilkelerini araştırdığımız zaman elde ettiğiniz bilgiler siyasal kültürdür.

Siyaset kurumu üzerine yapılan araştırmalarda; toplumsal sınıfların, ailenin, okulun, toplumsal olayların ve basın-yayın organlarının değişik bağlam ve oranlarda toplumun siyasallaşmasında etkili bir rol oynadığı görülmüştür. Saha araştırmaları sonucu elde edilen bulgular ailede ve okulda sağlanan katılım ortamı ile siyasal katılım eğilimi arasında benzer ilişkilerin bulunduğunu ortaya koymuştur. Hatta siyasal etkinlik duygusunun ilkökul yıllarında kazanıldığı ileri sürülmüş gerek ülkemizde gerek yurtdışında yapılan çalışmalarda bu yönde ortak sonuçlar alınmıştır.

Siyasal kültür, siyasal olaylar ve bu olaylar karşısında etkilenen kişilerin davranışları arasında bir köprüdür. Bu davranışlar da insanların olayları nasıl yorumladıklarına dayanmaktadır. Çünkü siyasal kültür incelemesi aynı zamanda toplum içerisinde kimin kimi etkilediğini de inceleyen bir unsurdur. Dolayısıyla onun siyasal organizasyonunda veya siyasal kurumsallaşmasında, başka toplumlarla benzeşen yönleri olsa da, temelde kendi kültürünün etkin rol oynadığını söyleyebiliriz.

Diğer bir ifadeyle, siyasal kültürü meydana getiren siyasal sosyalizasyondur. Siyasal kültür, kurumları ve kurumlar da tekrar siyasal sosyalizasyonu etkiler; siyasal kültür üzerinde değişimler yaratır. Bütün bu etki-tepki ilişkileri ise siyasal davranışı meydana getirir (Sarıbay-Yaşar, 1998: 36).

Siyasal kültürün ölçülerinden ilki ‘millî özdeşleşmedir’. Bundan amaç, kişilerin kendilerini ne ölçüde millî bütünlüğün bir parçası sayıp saymadıklarını belirlemektir. Eğer aynı toplumu oluşturan bireyler kendilerini millî devletin bir üyesi saymayıp, ona bağlılık hissetmiyorsa; siyasal gelişim oldukça ızdıraplı ve çetrefilli ya da sürtüşmeli bir süreç olarak belirecek demektir (Sarıbay, 1998: 145).

1.2. Kültürün Unsurları

Toplumlararası kültürel farklılaşmanın temelinde kültür unsurları denilen olgular vardır. Bunların her toplumdaki anlaşılma ve yorumlama biçimi farklıdır. Bu yüzden kültür unsurlarının sıralanmasında da bir birliktelik yoktur. En geniş ve en çok kabul gören sınıflama; teknolojik unsurlar, sosyolojik unsurlar, duygusal ve estetik unsurlar, ideolojik unsurlar şeklinde yapılabilir (Eroğlu, 1998: 111-112).

a) Teknolojik Kültür Unsurları

Teknoloji, doğayla mücadele araçları ve mimari eserler, yönetsel organizasyon şekilleri gibi teknik, maddi ve fiziki değerleri içine alır. Buna göre, toplumların düzenlediği ekonomik faaliyetler, imalat veya üretim biçimleri ve çeşitli aletlerin kullanılması, başka bir ifade ile nesnel olarak aletler ile insanlar arasındaki bütün ilişkiler, kültürün teknolojik-maddi elemanlarının önemli bir kısmını oluşturur.

b) Sosyolojik Kültür Unsurları

Kişilerin, belirli gruplar ya da topluluklar içerisinde yaşamasından dolayı ortaya çıkan, dil, din, ahlak, hukuk, eğitim, örf ve adetler, çeşitli sosyal kurumlar ve bir çok değer yargıları, diğer bütün genel normlar gibi unsurlar, kültürün birer sosyolojik ve manevi elemanlarını meydana getirirler. Bunlar içinde en önemlilerinden birisi de dildir. Dil, kültürün en önemli parçası ve taşıyıcısıdır. Bu temel eleman, kültürün öğrenilmesine, manaların simgelenmesine yardımcı olur (Dönmezer, 1982: 48).

c) Duygusal ve Estetik Kültür Unsurları.

Bu kavram içerisine, insanların sübjektif yönlerini oluşturan ve daha çok çeşitli tutum ve duygularına hitap eden kültür elemanları girmektedir.

d) İdeolojik Kültür Unsurları

Kültür sistemi içerisindeki fertlerin ve çeşitli sosyal grupların, fikirleri, inançları, kanaatleri, felsefeleri, ilkeleri, zihniyet ve dünya görüşleri ile ilgili yönleri, çoğunlukla bu politik-ideolojik kültür elemanları kapsamında yer almaktadır. Bu çerçevede, toplumsal ve siyasi gücün dağılımı, toplumsal egemenliğin yapılanması, ülke kaynaklarının paylaşılması gibi hususlar ideolojik kültürün önemli unsurlarıdır.

Yukarıda genel başlıklar içerisinde ifade edilmek istenen kültürel değer ve unsurlar, belli kültür atmosferinin ortak kodlarına sahip olmayan toplumlar için farklı tarzlarda ortaya çıkacaktır. Çünkü bunlar aynı zamanda toplumun içinde bulunduğu kültürel, sosyal ve ekonomik koşullar tarafından da etkilenirler.

1.3. Politika ve Kültür Politikası

Geniş ve genel anlamıyla insanların ve toplumun yönetimi anlamına gelen politikanın ana konuları arasında iktidar daha dar anlamda siyasi iktidar yer almaktadır. Politikayı uygulamaya dönüştüren en etkili organın siyasi iktidar olduğu belirtilmekte ve bu çerçevede

politika “bir toplumda değerlerin otoriteye dayanılarak bölüştürülmesi” olarak tanımlanmaktadır. Çağdaş politika anlayışında toplum içinde siyasal faaliyetin resmi ve şekli dış görünüşü yerine, bu faaliyetin özünün ve iç dinamiğinin araştırılması ön plana geçmiştir. İşlevsel ve davranışçı açıdan bu amaçla yapılan incelemeler siyasal kararların tahlili (kararların kimler tarafından, nasıl alındığı, bunların oluşma süreci) sosyal grupların karar ve etki ilişkilerindeki rolü, siyasal katılma, sosyal yapı ve iktidar ilişkisi, siyasal değişme ve gelişme gibi sorunları, ana odak etrafında toplanan belli başlı alt konular olarak ortaya çıkarmış bulunmaktadır (Kapani, 1992: 22-28).

Topluma nasıl bir kültür sunulacağı ya da var olan kültürün nasıl geliştirileceği gibi konularda politika geliştirmek aynı zamanda karar alma mekanizması geliştirmektir. Kültür ve politika arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla kültürün temelde iki alanla olan ilişkisine dikkati çekerek kültürün başlıca amaçlarından biri haz olan ve iktisadi, toplumsal, siyasal alanlardan görece bir özerklik içinde, genellikle estetik biçimlerde var olan uygulamalar olduğunu vurgulamış. İkinci yaklaşımını kültürü bir kimlik kaynağı olarak gören anlayış üzerine kurmuştur. Buna göre kültürün zamanla ulus ve devlet anlamını ön plana çıkaran bu alanda kültürün siyasal ve ideolojik yönleri belirginleşir; bizi onlardan ayıran, toplumda benlik bilincinin baskın hale geldiği bir yapı oluşmaktadır. Özünde siyasal olanla kültürel olanın birbirinden ayrı tutulamayacağını savunan bu görüşe göre hem kültür hem de siyaset toplumsal yapı ve toplumsal gelişmede kendine yer bulmaktadır. Benzer şekilde de kültür ile siyaset bilimi arasında ilişkiyi açıklarken kültürün siyasetin bir dalı olarak görülebileceğini belirtmekte ve siyasal bakış açısının kültürün içinde yer aldığını vurgulamaktadır. Kültürün her zaman siyasal bir işleve sahip olduğunu belirten gerek modern devletin kültür politikalarında gerekse kültürü yeni gelişmeler ışığında yeniden inşa girişimlerinde siyasetin kültür içinde yuvalandığı, kültürü dönüştürdüğü ve neredeyse giderek kültüre hakim olmaya başladığını iddia etmektedir (Said: 1998: 14).

Düşünce bazında çok eski tarihlerden bu yana var olduğu belirtilen “kültür politikası” kavramı, terim olarak ilk kez XX. yüzyılda kullanılmaya başlanmıştır (Bennett, 199: 479). 1969 yılında Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization, UNESCO) toplantılarında ortaya atılan ve ilk kez kullanılan kültür politikası ifadesi, 1948 yılında kabul edilen İnsan Hakları Bildirgesinin 27. Maddesindeki kültür hakkı kavramına dayandırılmaktadır (UNESCO, 1969: 26). Bu maddenin ilk bölümünde; “Herkes toplumun kültürel yaşamına özgürce katılma,

güzel sanatlardan yararlanma, bilimsel gelişime katılma ve bundan yararlanma hakkına sahiptir” ifadesi yer almaktadır. UNESCO, “Kültür politikası” kavramını “devlet tarafından uygulanan kültürel faaliyetlere temel sağlayacak ilkeler, idari ve mali uygulama ve prosedürler” bütünü olarak algılamış ve tanımlamıştır (UNESCO, 1969: 19).

Kültür politikası, “Bir ülkede kültürlerin ve kültür varlıklarının korunması ve geliştirilmesi için kültürle ilgilenen devlet kuruluşlarının, bakanlıkların, yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin, vakıfların, derneklerin, üniversitelerin, kültür alanlarında gerçekleştirdikleri ve halkın kültürel yaşama katılabilmesi için elverişli koşulların yaratılmasını sağlayan çabalarıdır” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre kültür politikaları, kişilerin yaratıcılığının ortaya konması ve geliştirmesi için gerekli önlemlerin alınması, örgütlerin kurulması, ekonomik ve sosyal kolaylıkların sağlanması yolundaki yönlendirici eylemleri içermektedir (Topuz, 1998: 7). Bu konudaki bir diğer yaklaşıma göre kültür politikası, bir insanlaşma süreci olan kültürün üretilmesinde ve geliştirilmesinde akılcı-çağdaş hedefler belirlenerek bu hedefleri geliştirecek ilkeler bütünü olarak görülmektedir. Bu tanıma göre, kültür politikası kültürel üretime yönelik planlı ve programlı bir süreç yaratma çabasıdır (Yılmaz, 2009: 1).

Kültür politikası, uygulama alanındaki politikalar için sıkça kullanılan bir kavram değildir. 1997 yılından itibaren kültür politikası kavramına; televizyon yayıncılığı, film endüstrisi, yayıncılık, ses kaydı, canlı gösteri sanatları, müzeler ve tarihi eserleri almıştır. Şimdilerde kültür politikası tüm bu adı geçen sektörlerde merkezi yönetim tarafından belirlenen kanunlar ışığında gerçekleşen faaliyetler olarak tanımlanmaktadır. Ancak yine de tüm bu anlam değişikliğine rağmen sanat halen kültür politikaları içindeki önemli konumunu korumakta ve kültür politikalarının değerlendirilmesinde önde gelen ölçütlerden biri olmaya devam etmektedir. Kültür politikası kavramının zaman içinde genişleyerek, radyo-televizyon yayıncılığı, sinema, tasarım, basın-yayın, sahne sanatları, müzeler ve kültürel miras ürünlerini de kapsadığı görülmektedir. Bu çerçevede kültür politikası yukarıda sözü edilen sektörlerde gerçekleşen tüm etkinliklerin, desteklenmesi ve düzenlenmesi amacıyla merkezi ve yerel yönetimlerce uygulanan politikalarıdır (Bennet, 2006: 123).

Bir ülkedeki kültür politikasının en ideal biçimi; ilgili kişi ve kuruluşların katılımı ile profesyonel bir süreç sonunda oluşturulmuş ve “ulusal kültür politikası” adıyla en üst düzeyde örneğin, Başbakanlık, Bakanlar Kurulu ya da Ulusal Parlamentoda resmi olarak kabul edilmiş yazılı politikadır. UNESCO’nun 1980’lerden bu yana dile getirdiği, toplumların yazılı kültür

politikalarına sahip olmaları gerektiği düşüncesinin günümüz koşullarında gerçekleşmesinin son derece zor olduğu, çünkü böylesi bir girişimin son derece güçlü ve duyarlı bir siyasi iradenin varlığını gerektirdiği belirtilmektedir. Bir ülkede kabul edilen yasal ve hukuksal metinler önemli politika belgeleridir. Bu bakımdan anayasa, yasalar, yönetmelikler, yönergeler, kalkınma planları, hükümet programları, siyasi parti programları, ulusal kültür şuraları ve Avrupa Birliği Ulusal Programı gibi belgelerde yer alan ilke, hedef ve stratejilerin ele alınan konuda ulusal yaklaşım ve kavrayışı ortaya koyması nedeniyle söz konusu belgelerin ulusal kültür politikası olarak kabul edilmesi gerekir (Yılmaz, 2009: 2).

UNESCO Genel Toplantılarının bir parçası olarak yayımlanan Kültür Politikaları Çalışmaları ve Belgeleri başlıklı serinin ilk belgesi olan 1969 tarihli Cultural Policy; A Preliminary Study isimli raporda kültür politikasına yönelik iki ilke benimsenmiştir. Bunlardan ilki, kültür politikasının toplumun maddi ve insan kaynaklarının kültürel gereksinimler doğrultusunda en üst seviyede kullanımını amaçlayan faaliyetler bütünü olduğu; diğeri ise, kültürün bireysel, ekonomik ve sosyal gelişimle doğrudan ilişkili olduğudur (UNESCO, 1969: 10).

Kültür politikaları temelde ekonomik gelişim ve sosyal gelişim için olmak üzere iki farklı amaca hizmet ederler. Ekonomik gelişim hedef alınarak geliştirilen kültür politikalarında ekonomik küreselleşme, sanayi sonrası kentsel dönüşüm ve gelişmekte olan ülkelerde ekonomiyi canlandıracak yeni sanayi kolları gibi konular öncelik verilen çalışma alanları arasında yer almaktadır. Sosyal gelişime yönelik geliştirilen kültür politikalarında ise kültürün insanlar tarafından kullanılışı, kültürel küreselleşme, ulusal ve yerel çapta kültürün tanıtımı ve korunması için ne gibi politikalar geliştirilmesi gerektiği gibi konular başlıca ilgi alanları arasında yer almaktadırlar.

1.4. Kültürel Çalışmalar ve Çok Kültürlülük

Gerek tarihi geleneklerine, gerekse günümüze taşıdığı kodlara ve deneyimlere bakıldığında ülkemiz kültür yapısının eşi görülmemiş bir zenginliğe sahip olduğu söylenebilir. Yalnızca bu tespit bile, günümüz “çok kültürlülük” söylemlerinin ülkemizin somut deneyimleri çerçevesinde kolaylıkla örneklenebilir olduğunu göstermektedir. Günümüzde kültür dünyaları büyük ve yayılcı bir tek tipleştirme baskısının tehdidi

altındadırlar. Modernleşme olarak özetlenen toparlayıcı bir kavramsallaştırmayla ifade edilen bu gelişimler, tüm kültür ve medeniyetleri bir şekilde etkilemektedir. “Modernleşme, fikri çerçevede bilgi toplumu, siyasi çerçevede artan siyasi katılım ve gelişmiş sivil toplumu, iktisadi çerçevede yüksek yatırım-tasarruf oranlarıyla, yüksek refah düzeyi, sosyal çerçevede gelişmiş sosyal göstergeler ve sosyal refah devleti ile psikolojik çerçevede nispeten dinamik, mobilize ve açık toplumda ifadesini bulmaktadır” (Bayraktutan, 1996: 16).

Bu gelişim nedeniyle de birçok yerel yönetim biriminin, yerel kültürel değerlerin unutulmaması, yeniden canlandırılması için çok çeşitli kültürel etkinlikler yürüttükleri görülmektedir. Yerel yönetimlerin temel olarak yol, su gibi somut altyapı hizmetlerinden oluştuğuna dair dar kapsamlı görüşler bugün değişmekte ve kültürel hizmetler artarak büyük bir çeşitlilik göstermektedir. Çok kültürlülük kendi başına zenginlik olmanın ötesinde tarafları besleyici bir ortam da sağlar. Tarihte sıklıkla görüldüğü üzere “birbiriyle pek uyuşamayan kültürlerin, arasındaki korkunç çatışmalar, büyük bir yaratıcılık haznesinin kapağını açmıştır ” (Fırat, 1999: 109). Ama konuya daha çekinceli bir şekilde yaklaşmak da mümkündür. “Tekbiçimleşmeye tepki, kültürel çeşitliliği (ve ona bağlı etik değerleri) yeniden sağlamayı düşleyen bir geçmiş ütopyacılığına da dönüşebilir ve bugün en çok görüleni de budur. Kültürlere tarih üstü değişmez özellikler atfettiği için ‘kültürcü’ diye adlandırılabilir bu tepki, kapitalizmin yerinde sayan ve yoksullaştırıcı versiyonuyla da olsa karşımızda evrensel bir kültür bulunduğunu, bu kültüre kendini ifade etme olanağı veren yerel biçimlerin asıl içeriklerini yitirdiklerini, bunları yeniden canlandırmak istemenin trajik bir çıkmaza saplanmak olacağını görmez” (Amin, 1993: 20).

1.5. Eğitim ve Kültür Hizmeti İlişkileri

Eğitim ve kültür kavramları arasında birbirini tamamlayan, birbiriyle karşılıklı koşul ilişkisi ile bağımlı olan bir anlam yaklaşması, belirgin şekilde ortaya çıkmaktadır. Kültür, eğitimin tüm içeriğini kendisinde toplamakta, insanın tüm ürettikleri genel olarak kültür kavramı içerisinde düşünülmektedir. İnsan bilincinin bütün ürünlerinin toplamı kültürü oluşturmaktadır. Bunların birer etkinlik olarak ortaya çıkmaları ise doğrudan doğruya eğitimle ilişkilidir. Eğitimin amacı, insanları kültürün amaçları doğrultusunda değiştirmektir. Her kültür oluşumunda veya kültürlenme sürecinde eğitim, temel etken konumundadır. Kültürlerin aşılması, oluşturulması ve kuşaktan kuşağa aktarılması gibi temel işlevlerin

eğitimden yararlanılmaksızın gerçekleştirilmesi mümkün gözükmemektedir (een, 985-1986: 137-138).

1.6. Eğitim ve Kültür Hizmetlerinin Temel Sorunları

Birçok ülkede yaşanan eğitim ve kültür sorunları ile söz konusu ülkelerin ekonomik bakımdan gelişmişlik düzeyleri arasında yakın bir ilişki vardır. Her ne kadar kültür ve özellikle eğitim kalkınmanın ve ilerlemenin itici güçleri sayılsa da gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde bu alanlara yeterli öncelik verilmemektedir. Bunun temel nedeni bu ülkelerin ellerindeki kaynakları daha çok kısa vadeli ihtiyaçları karşılamakta harcamalarıdır.

Türkiye’de merkezi yönetimce eğitim ve kültür hizmetlerine gereken önemin verildiğini söylemek olanaksızdır. Bunun en büyük göstergesi bu hizmetlerin bütçe harcamaları içindeki paylarındaki düşüklüktür. Aşağıdaki izelge 1990 yılından itibaren bu paylardaki oransal değişmeleri göstermektedir.

Tablo 1: Eğitim Ve Kültür-Turizm Harcamalarının Toplam Bütçe Harcamaları İçindeki Payları

<i>YILLAR</i>	<i>EĞİTİM</i>	<i>KÜLTÜR-TURİZM</i>
1990	% 18.8	% 0.9
1991	% 17.3	% 0.7
1992	% 19.7	% 0.8
1993	% 16.5	% 0.7
1994	% 13.4	% 0.6
1995	% 13.5	% 0.6

KAYNAK: TC Maliye Bakanlığı; 1996 Mali Yılı Bütçe Gerekeşi, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s. 49.

Çizelgeden de anlaşılacağı üzere 1990 yılından bu yana eğitime ve kültüre yapılan bütçe harcamaları sürekli olarak (1992 yılı hariç) oransal bir düşüş içerisindedir. 1996 yılı için kabul edilen bütçe harcamaları içinde eğitim ve kültür-turizme ayrılan pay ise önceki yıllara oranla oldukça düşük düzeydedir. Gerçekten de 1995 yılında merkezi yönetimin toplam bütçe harcamalarının % 13.5’lik kısmını oluşturan eğitime 1996 yılı için sadece % 12’lik bir pay ayrılmıştır.

Kültür ve turizm için durum, bu sektörlere verilen önemi göstermesi bakımından çok daha düşündürücüdür. Bu iki sektöre 1996 yılı bütçesinde ayrılan toplam pay ise yalnızca % 0.5'tir (TC Maliye Bakanlığı, 1996: 13). Böyle bir durum karşısında her iki alanda da istenilen başarı düzeyinin tutturulması pek de kolay görünmemektedir.

Bireylerin ve toplumların karşılaştığı sorunların önemli bir bölümü insan kaynaklıdır. Çevre kirliliğinden teröre, açlık ve hastalıktan savaşımlara kadar pek çok sorun, insanların bilinçli ya da bilinçsiz karar ve davranışları sonucu ortaya çıkmaktadır. Eğitim ve kültür de insanların yetişmelerinde ve toplumların şekillenmesinde etkin olan iki faktörü oluşturmaktadır (TC Maliye Bakanlığı, 1996: 14).

Eğitim ve kültür alanında yaşanan sorunlar sonuçta tüm bireysel ve toplumsal yaşamı olumsuz yönde etkilemektedir. Birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de çeşitli eğitim ve kültür sorunlarıyla karşılaşmaktadır. Bu alanlarda merkezi yönetimlerce üretilen çözüme yönelik politikalar, istenilen sonucu elde etmekte yetersiz kalmaktadırlar.

1.6.1. Eğitim Hizmetlerindeki Temel Sorunlar

Ülkemizde eğitime ayrılan bütçenin yetersiz düzeyde oluşu, kültürel gelişimimizi olumsuz yönde etkileyen başlıca etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Yoğun bir göç ve nüfus artışı yaşayan büyük kentlerimizde, bu olumsuz durum daha fazla hissedilir hale gelmiştir. Yetişkin eğitimine ise ülkemizde pek önem verilmemekte, bunun için gerekli olan yatırımlar yapılamamaktadır. Bu alanda bazı kuruluşların çalışmaları da yetersiz durumdadır (Balci Bucak, 1999: 99).

Genel olarak günümüz eğitim sistemindeki mevcut sorunlar şöyle sıralanabilir:

* Bilginin durmaksızın çoğaldığı ve çabucak eskidiği bir çağda eğitim kurumlarınca hala kitaplardan aktarılan bilgilerin ezberlenmesine ağırlık verilmektedir. Aslında öğrencilerin pekçoğu, kitle iletişim araçları yolu ile okulda öğrendiğinden daha fazlasını öğrenmekte, buna karşılık onlara bu araçlardan yararlanmayı öğretmek nedense yeterince düşünülmemektedir.

* Okullar ve öğrenciler üzerindeki başarı saplantıları, sağlıklı olmayan bir yarışmaya neden olmaktadır. Yarışma ise öğrenme sürecinde önemli engellerden biridir.

* Eğitimde kullanılan yöntemler genel olarak merkezde (Ankara) hazırlanmakta, amaçlar, programlar ve öğrenme çevresi burada tespit edilmekte, kitaplar, uygulama kılavuzları ve eğitim temposu yine merkezde belirlenmektedir.

Hedef kitle durumundaki öğrencilerin tamamının aynı yaratılıştta, aynı öğrenme hızında; öğretmenlerin de programları anlama ve uygulama davranışlarının aynı oldukları varsayılmaktadır.

* Eğitim sistemimizde, öğrenmenin sadece örgün ve yaygın eğitim sistemlerinde sürmeyip; evde, içinde yaşanan toplumda, oyun sırasında da devam ettiği gözden kaçırılmaktadır.

* Yetiştirilecek insan türü, programlar, eğitim biçimleri, sınavlar, bütçe, yönetici ve eğitim personeli atamaları merkezden tespit edilmektedir. Eğitim ve öğretimin yapıldığı okullarda çalışanlar düşünemez, geliştiremez varsayılmaktadırlar.

* Bilgiye sürekli ulaşma yollarını bulma, öğrenmeyi öğrenme, yaratıcılık, sürekli değişen sorunlara yeni çözümler üretme gibi genel amaçlara yeterli önem verilmemektedir.

* Eğitim sistemimizde genel olarak; öğrenme değil öğretme, yapma değil bilme, araştırma değil ezberleme, iş ve meslek değil şekilsellik daha önemli görülmektedir (Peker, 1995: 35-36).

Ayrıca öğrenciye somut ve soyut bazı anahtar kavramları öğretmek, onların yeteneklerini ortaya çıkarmak, kişilik ve karakterlerini geliştirmek de eğitim sistemimiz içinde uygulanması gereken programlar arasında yer almaktadır. Ancak bu programların günümüz Türkiye'sinde sağlıklı bir şekilde yürütüldüğünü söylemek pek mümkün gözükmemektedir.

Özellikle son yıllarda öğretmenlik mesleğinin daha çok ekonomik nedenlerle cazibesini kaybetmesi ve statü kaybına uğraması da eğitimde istenilen düzeyin tutturulamamasındaki bir neden olarak sayılabilir (KAYA Raporu, 1991: 89). Öğretmen niteliğinin düşmesi, süreç içinde eğitimin de nitelik kaybetmesine yol açmaktadır.

Okul sayısının yetersizliği, derslik, malzeme, kitap, araç ve gereç gibi altyapı ve hizmet olanaklarının ihtiyacı karşılayacak kalite ve sayıdan yoksun olması, eğitim sisteminin çağdaş gelişmeler karşısında ilgisiz ve yabancı kalması gibi sorunlar, çözüm bekleyen konular olarak ortadadır. Bunların yanında, eğitim kuruluşlarının içinde buldukları toplumun örgüt

ve bireyleri ile, özellikle de öğrenci aileleri ile karşılıklı iletişim konusunda etkisiz kalmaları ve bunun sonucunda eğitimin yaygınlaşmasında çevre desteğinden yoksun duruma düşmesi de Türk eğitim sisteminin önemli sorunları arasında yer almaktadır (Sencer, 1976: 32-35).

1.6.2. Kültür Hizmetlerindeki Temel Sorunlar

Kültür kapsamı içinde yer alan hizmetler, ağırlıklı olarak yayın ve kütüphanecilik, sahne sanatları, sinema, müzik, güzel sanatlar ve müzelerle ilgili olan hizmetlerden oluşmaktadır.

Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana geçen dönem içinde Türk kültür politikalarının genel gelişim çizgisine bakıldığında ülkemizde sürekli ve birbiriyle uyumlu politikaların izlendiğini söylemek zor görünmektedir (TODAI, 1986: 96). Ülkemizde siyasal iktidarların yer değiştirmesi dönemlerinde ortaya çıkan "sil baştan"cı uygulamalar, kültür alanına da yansımakta ve çoğu kez birbiriyle çelişen politikalar yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır.

Türkiye'de kültür alanında yaşanan sorunların başlıcalarını şu şekilde sıralamak mümkündür:

* Toplumdaki kültürel alanlarda meydana gelen kalkınma ve gelişmenin hızı ülkenin ekonomik gelişimi ile yakından ilgilidir. Ekonomik gelişmeler, bir toplumda önemli aşamalara geldiğinde, kültür alanına da yatırımlar başlamaktadır. Gelişmenin ilk aşamalarında görülmeyen ekonomi-kültür ilişkisi, daha sonraları fazlasıyla ortaya çıkmakta, ekonomi, kültürel gelişmeler açısından belirleyici olmaktadır (Çeçen, 1985-1986: 140). Türkiye'deki ekonomik sorunların çeşitli toplum kesimlerine olan etkileri, kültürle ilgili konuların önem bakımından geri sıralara itilmeleri sonucunu doğurmaktadır.

* Devletin kültür alanındaki görevleri, sanattan anıtsal değerlere ve yayıncılıktan kütüphane hizmetlerine varıncaya kadar değişik nitelikteki konuları içermektedir. Bu görevlerin merkezi yönetim ölçeğinde ve birim bazındaki dağılımlarına bakıldığında; ülke düzeyindeki kültür politikalarının uygulanmasından sorumlu olan kültür kuruluşları arasında gerekli olan işbirliği ve koordinasyon yeterince sağlıklı olarak işlememektedir (TODAI, 1986: 97).

* Ülkemizde yaşanan önemli kültür sorunlarından biri de "kültür emperyalizmi" olgusudur. Ekonomik kaynakları ile kısa zamanda zenginleşen büyük ülkeler, güçlerini daha da fazla artırabilmek için dünya egemenliği yarışına kalkışmakta ve birçok ülke ve ulusu kendi kültürünü kullanarak etki altına almaya çalışmaktadırlar (Çeçen, 1985-1986: 141). Sınırlar ötesine taşan büyük ülke kültürleri, çağımızda kültür emperyalizmi olgusunun gerçekleştirici güçleri olmakta ve diğer ülkelerin kendilerine ait kültürlerini sarsmaktadır. Bu süreç ulusal kültürünü korumak, geliştirmek ve hatta kendi kültürü aracılığı ile uluslararası kültüre katkı sağlamak düşüncesinde olan Türkiye gibi ülkeleri olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

Kitle iletişim teknolojisi ve iletişim araçlarındaki baş döndürücü gelişmeler sonucu Türkiye, her geçen gün artan oranda yoğun bir dış kültür etkisi altına girmektedir. Mevcut yapının giderek yabancı kültürlerin etkilerine açık bir toplumsal doku özelliği alması, başta kültürel kimlik ve yabancılaşma olmak üzere çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir.

* Türk yayın hayatı özellikle son yıllarda önemli bir duraklama dönemi içindedir. Okullaşma ve okuma-yazma oranının sürekli artmasına karşılık, üretilen kitap sayısındaki gelişmeler sınırlıdır. Genel olarak aynı durum dergi ve gazeteler için de geçerlidir. Yayıncılık sektöründeki duraklamanın nedenleri arasında başta kağıt olmak üzere üretim girdilerindeki artışın etkisi büyüktür. Diğer yandan gazete ve dergi yayıncılığı alanında ortaya çıkan tekelleşme eğilimleri de "basında tarafsızlık ilkesi"nin uygulanması açısından birtakım sorunlar içermektedir.

* Kütüphanecilik hizmetleri gerek nicelik, gerekse nitelik yönünden çağdaş kütüphanecilik anlayış ve gereklerinden oldukça uzaktır. İlçe düzeyindeki pek çok yerleşim biriminde kütüphane bulunmamaktadır. Mevcut kütüphanelerin toplumun okuma alışkanlığını geliştirmedeki etkisi de son derece sınırlı düzeydedir. Öte yandan, öğrencileri araştırmaya yöneltmeyi ve onun yaratıcılığının geliştirilmesini temel alan bir eğitim sisteminin başlıca gereklerinden birisi olan okul kütüphane hizmetleri de amacına uygun bir yapılanmaya sahip değildir (TODAI, 1986: 97-98).

* Kentleşme sürecinin özellikle büyük kentler yönünde geliştiği ülkemizde, kırsal yörelerden yepyeni bir ortama ayak basan vatandaşların karşılaştığı sorunlar yalnızca ekonomik nitelikli değildir. Kente göçenlerin, kentsel yaşama uyum sağlamaları, kentsel değerleri benimsemeleri, diğer bir deyimle kent kültürünü öğrenmeleri kolay olmamaktadır.

Köy kültürü ile kent kültürü arasında sürekli bir iç çatışma süreci yaşayan yeni kentli, bir tür kültür boşluğu içerisine düşebilmekte ve ekonomik yetersizliklerin de etkisiyle çeşitli psikososyal sorunlarla karşılaşabilmektedir.

1.7. Kültür, Toplum ve Din

Dinin toplumsal bir karaktere sahip olması, onun öteki toplum olayları ile karşılıklı ilişki içerisinde olması ve din olaylarının belli ölçülerde toplumsal ve kültürel değişkenlere bağlı bulunması anlamına gelmektedir. Bu sebeple biz, dinin daima inanç, ibadet, duygu, ilgi, hayal gücü, düşünce, davranış gibi pek çok kültürel form altında tezahür ettiğini görürüz. Dinsel olaylar diğer beşeri olguların özelliklerini kendi karakteristikleri çerçevesinde bize sürekli sunmaktan geri durmazlar (Günay, 1999: 31-32). Dolayısıyla din ve dinsel birliklerin herhangi bir kültür çevresindeki her türlü etkiden soyutlanmış olarak yaşayamayacakları, bilakis kültürel yaşamın bütün birimleriyle, özellikle toplumsal yapıyı oluşturan unsurlarla sıkı bir ilişki içerisinde oldukları söylenebilir. Yine, kültür ögesi ve sosyal bir kurum olarak inançların sosyo-kültürel yapıdaki işlevlerine, kültürün özerk bir yapı arz edip etmediğine ve buna bağlı olarak dinin toplumsal yapı ile özdeş olup olmaması konusuna değineceğiz. Kültür değişimleri ve bunun sonucunda ortaya çıkan hususlara ise bu çalışmanın amacı ve sınırları açısından girilmeyecektir. Kültür ve din arasındaki karşılıklı ilişkiye geçmeden önce “kültür” ile “toplum” kavramını ve aralarındaki farkı incelememiz gerekmektedir. Kültür ve toplum arasındaki ayırım konusu, hem kültürün daha iyi anlaşılması hem de kültürün ve kültürel bir sistem olarak dinin toplumsal yapı ile özdeşleştirip özdeşleştirilmemesi açısından önemlidir. Yazımızın ileriki bölümlerinde değineceğimiz gibi din, toplumsal yapıyla bütünleşmiş bir durum arz edebileceği gibi, bazen toplumsal yapının dışında çalışan bir mekanizma olarak da işlev görebilir. Konuyu kültür ve toplum ayırımından yola çıkarak ele almamız bu açıdan da önemlidir.

Fonksiyonalistler çözümleyici olması nedeniyle genelde böyle bir ayrıma gitmişlerdir. R. K. Merton bireyi saran sosyo-kültürel çevreyi ikili bir tasnif yaparak açıklar: Bunlardan “kültürel yapı” toplum hayatındaki değer hükümlerini, yerleşik normları, örf ve adetleri kapsar. “Sosyal yapı” ise birey ve toplumsal grupların karşılıklı ilişkilerin kurumlaştırıldığı, toplumsal ilişkiler ve toplumsal örgütleri içeren bir yapıdır. Dolayısıyla “kültürel yapı”

toplum hayatının nasıl olması gerektiğini ortaya koyarken, “sosyal yapı” toplum yapısının nasıl olması gerektiğini değil, nasıl olduğunu ortaya çıkarır (Erkal, 1993: 217).

Kültür insan grupları arasında genel bir kimlik yaratan ortak değerler, inançlar, kurallar ve düşüncelerden oluşur. Din tüm bu nitelikleri paylaşmaktır. Toplum kendi kendine yeten aynı zamanda da bireyleri birbirine bağlayan bir karşılıklı ilişkiler sistemidir (Giddens, 2008: 159,580).

Kültür öğrenilen, dilde saklanıp korunan, eğitimle yeni kuşaklara aktarılıp aşılana bir muhtevadır. O dini, sanatı, yapıp ettiğimiz her şeyi içine alan karmaşık bir varlık alanıdır. Bu bütünlük içinde yer alan her şey her şeye bağlı ve bağımlıdır. Gözle görülmeyen ve elle tutulmayan bu bağları insanlar eğitimle öğrenir; dil ve iletişimle sürdürürler. Kısacası, bilimsel anlamda kültür, toplumun üyesi olarak insanın yaşayarak, yaparak öğrendiği ve öğrettiği maddi-manevi her şeyden oluşan karmaşık bir bütündür (Güneç, 1996: 15).

Kültür, muhtevası açısından değil ama toplumsal ilişkilerin gerçekleşmesinde oynadığı işlev itibarıyla sosyolojinin ilgi alanını oluşturur (Dönmezer, 1982: 117).

İKİNCİ BÖLÜM

2. BELEDİYECİLİK VE KÜLTÜREL ETKİNLİK

Bu bölümde belediyelerin özellikle son yıllarda kendilerine önemli bir görev olarak atfettikleri kültürel çalışmalarını edgerlendirilecektir. Öncelikle şehirleşmeye bağılı olarak şekillenen ve değışime uğrayan yerel kültür üzerine bazı yaklaşımlar ele alınacak bunun yerel yönetimlerle ilişkisi irdelenecektir.

2.1. Yerel Kültür

Küreselleşmenin başka bir boyutu olarak ortaya çıkan yerel kültür kavramı, yerelleşme ve şehirleşmeye bağılı olarak kültürel değışimler, yerel bağlamda oluşan ve gelişen kültürel özellikler bu bölümde ele alınacaktır.

2.1.1. Yerel Kültür Kavramı

Dünya genelinde ülkeler arası ilişkilerin sıkılaştırılmasıyla küreselleşmenin dinamikleri yerleşirken, ulusal ve yerel kültürler, yabancı kültürlerle etkileşim halinde yeniden biçimlenerek, ortaya melez kültürler çıkmakta, yerel kültür kavramı, sadece köken olarak yerelliğı karşılamaktadır. Dünya ve toplumsal koşullar değışirken, kültürü sabit tutmak mümkün olamamaktadır.

Güncel bağlantılarını koparmadan, kültürler arası etkileşim süreçleri kaçınılmaz olabilmektedir. Her ulusal-yerel kültürün içerisinde küresel yabancı kültürler bulunabilmektedir. Küresel kültür akışları bazen, yerel kimliklerinin yeniden biçimlendiğı bir durum olarak görülebilmektedir (Uluç, 2002: 90).

Kültürel küreselleşmenin etkileri ve sonuçları, bu sürece maruz kalan ulusal/yerel kültürün kendine özgü şartlarına uygun olarak değışebilmektedir. Bu açıdan ulusal/yerel kültürü tamamen yok sayıp küresel kültüre bağlanmak veya kendi kültürü içine hapsolup dış dünya ile bağlantısını kesmek şeklinde tercihler gündeme gelebilmektedir.

Genelde küreselleşme ve yerelleşme arasında uyumlu yollar bulunmaktadır. İnsanlar kültürel değerlerle bütünleşmeye, kendi kültür durumlarını kaybetmeden özen gösterilmelidir. Aynı gelişen süreçlerin küreselleşme ve yerelleşme etkileri yerel kimliklere ve kültürlerle olan yerel durumlarda yeni talepleri de göz önünde bulundurabilmektedir. Bu isteklerin ilk bulunduğu yönetim birimleri ise yerel yönetimler olabilmektedir.

2.1.2. Yerelleşme ve Kültür Değişimi

Farabi (Ölümü 950 M.) El-Medinetü'l Fâzıla (Erdemliler şehri) adlı eserinde, *“Hayrın en erdemlisi ve olgunluğun en üstünü şehirden uzak olan yerlerde değil şehirlerin sınırları içinde elde edilir (Farabi, 1989: 79-80)”* sözüyle ifade etmektedir. *İbn-i Haldun ise, gelişmiş ve medeni bir yaşam olarak Şehir hayatı ve yaşam tarzını bedeviliğin en ileri noktası”* olarak söylemektedir.

İslam toplumlarında şehirleşme, bedevilikten sonra gelen ve bütün işlerin ve sanatların olumlu bir şekilde yapılmasıyla elde edilen bir aşama olmaktadır. Şehirlerde düzgün bir hayatın yaşanabilmesi için söylediği öneme yüzyılların gerisinden yapılan bu düzgün ifadeler, kent hayatının ve şehir yönetiminin erdemliler topluluğundan oluşan bir toplumun oluşması ve fertlerin her türlü gelişimlerinin sağlanması için taşıdığı önemi de ortaya koymaktadır.

Şehirlerin farklı bilim dallarının yaklaşımlarının yansıması olan çeşitli tanımlamaları ve buna bağlı olarak da farklı özellikleri ön plana çıkarılarak değerlendirilmektedir. Ancak bu tanımların hepsi birbirini tamamlayabilmektedir. Büyük kuruluşlar yapısı altında iş bölümü olması, uzmanlaşma ve heterojen yapılar şehrin sosyolojik özellikleri ile görülebilmektedir (Özden-Salur, 2009: 2). Özel kültürel mevcutluklarıyla içlerinde belli bir kimlik barındıran şehirler, cansız alan yığınları değildir. Bu yönüyle şehirler yerel ve küresel ilişki ağlarının birleşme noktası olmakla beraber buldukları yerin kültür miraslarını da yansıtabilmektedirler (Toprak, 2006: 287).

Şehirler, içlerinde buldukları kültürel zenginlikler nedeniyle insanlar için her zaman çekici gelmektedir. Bu kültürel zenginliklere gelenler, maddi imkanları varsa kırsaldan getirdikleri tutumları terk ederek yerleşik kültüre uyum sağlamış, şehirlili olabilmektedirler.

Şehirlerde yaşanan geleneklerin hareketliliği, yaşamın değişimleri kavramını kullanarak açıklayan köyler ve şehirlerin sosyal hayatlarında yaşanan değişimleri karşılaştıran

Turhan'a göre,(Turhan, 1987: 58) *“köylerde bulunanlar arasında ortak kolayca değişmeyen temel ahlak sistemi bulunmaktadır. Köylerde kültürel değişimler ancak çaresizlikle ve ihtiyaçlar doğrultusunda sıkı bir seçim ile gerçekleştirilmektedir”*.

Şehirleşme köy yaşantısının karşıtı olarak da ele alınmakta ve özellikleri köyde olmayanlar ortak yaşamda ortaya çıkan farklılıklarla da ele alınmaktadır. İş bölümü ve uzmanlaşmanın gelişmesiyle birlikte kırsal alanlarda yaşayanlarınkinden farklı bir davranış, düşünüş ve yaşayış biçimlerine vurgu yapılarak şehirleşme değerlendirilmektedir. Kurumsallaşmanın ortak yaşamın temel taşıyıcısı olarak ortaya çıkması, hayatın her alanına müdahale eder olması ve yaygınlaşması şehir yaşantısının temel konturunu oluşturmaktadır. Tüm bu kurumlaşmış tutum, davranış, yaşayış ve inanış biçimlerinin sonucu olarak ortaya çıkan kent kültürü, köy kültürüne göre daha fazla işlenmiş, incelmış ve karmaşıklaşmış bir nitelik gösterir (Karatepe, 2005: 270).

Şehirleşme toplumsallık anlamında köy hayatının insanları tanımadıkları insanlarla da uyum içerisinde yaşayabilme olgusunu ifade etmektedir. Köyde herkes birbirini tanır. Dostluklar ve düşmanlıklar bu tanışıklık üzerinden şekillenir. Bu ortamda kapalı bir sistem içinde şekillenen sosyal ilişkiler gelenekselleşir. Şehirde ise bunun tam tersine anonim ilişkiler toplumsal yaşamı belirlerken bir yanı sıra toplumsal kontrolden uzak yaşam özgürleşmeyi tetiklerken, diğer yandan şehirde yaşayanlar birbirlerine yabancılaşmakta ve dayanışma duyguları zayıflamaktadır. Daha çok kararsızlık ve olumsuzluklarla dolu bir ortamda yaşayabilme becerisidir şehirleşmek. Köyler ve kentler farklı toplumsal dokular inşa etmektedir. Kentler sahip oldukları ekonomik ve dinamik özelliklerini, potansiyel nedeniyle bilim, kültür ve sanatın yeşerebileceği iklimleri sunabilmektedir.

Şehir insanları yaşadıkları yerlerde yarışarak yenilikleri verimlilikleri ve sıra dışı olayları özendirdiği için farklılaşmış bir nüfusun ortaya çıkmasına neden olur. Kent farklı olma izni anlamında özgürlük adasıdır (Demirkan, 1996: 17). Özgürlük adası olarak insanı özgürleştirici bütünlükler olan şehirler, kültürel etkileşimlere açık yapısıyla durdurulamayan canlı alanlardır.

Şehirler bu değişim potansiyelinin ortasında kısa zamanda kendi kimliğine hızla ulaşma yolları bulmaya çalışacaktır. Kentin sosyal, ekonomik veya siyasi hayatıyla ilgili olduğu düşünülen pek çok şey aslında doğrudan doğruya kültürle de ilgilidir. Çok kapsamlı ve akıcı bir alanda şehir kültürünün ün sürekli canlı tutulması gerekmektedir.

Kültürlerin dıştan gelen etkilerle çok çabuk değişebildiği yenilenecek şekilde şekillendiği şehir hayatında, tutuculuk ve muhafazakarlık çerçevesinde kültürü korumak yerine, kültürün kendisini özünden koparmadan yeniden üretmesine imkân verecek şartların oluşturulması için uygun ortamların hazırlanması önemli bir seçenek olarak gündemimize gelmektedir. Şehir içinde yaşayanlar birlikte hareket eden, insanlarıyla konuşma çabası gösteren canlı bir varlık gibidir.

İnsanların kendi yönelimleri ve gelecekle ilgili tasarladıkları şeyler doğaldır. İnsan ve onun sahip olduğu değerler bulunan şehir, organik varlığını geliştirerek bütünlüğünü sağlayabilmektedir. Bu bütünlüğün sağlanmasıyla ve şehircilik bilincinin geliştirilmesiyle, ilk önce kültürel dinamizm ortaya çıkmakta, ardından yerel kalkınmaya sıra gelmektedir.

2.1.3. Yerel Bağlamda Kültürün Tanımı

Yerel yönetimlerin yetkilerinin ve icracı eğilimlerinin artması veya artırılmasına yönelik çabalar yerel politika sahasında yerel idarecilerin kültürü de yerel ölçekte bir kalkınma aracı olarak görmeye başlamasına yol açmıştır (Aksoy, 2011: 179-198). Yerel kalkınma, bölgede, yerelde ya da yörede mevcut olan doğal ekonomik, kültürel, teknolojik ve beşeri kaynakların kullanılması yoluyla yerel düzeyde sunulan fırsatları, yerel aktörlerin katkısıyla azamiye çıkartmaktır (Çarkçı, 2008: 59).

Bu tanım kalkınmayı pek çok unsurun bir araya gelmesiyle oluşacak bir dinamizm olarak ele almaktadır. Ancak yerel kalkınmanın kültürle olan kuvvetli bağına daha güçlü vurgu yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Kentler için teknik ve fiziki anlamda ilerleme kavramından çok bütüncül anlamda kültürün kilit konumda olması gerekir.

Bu anlayışı kavramsal zeminde ele alan “Françoise Choay”, sanayi devriminin yarattığı kentleşme süreçlerinde oluşan büyük endüstri kentlerini eleştirerek ve alternatif olarak örnek kentler üzerinden farklı bir kalkınma anlayışını ortaya atmıştır. Nostaljik-Kültürralist yaklaşım veya sadece Kültüralizm olarak ifade edilen bu düşünceye göre endüstri kenti hasta olarak nitelenirken hastalığın ancak bir örnek kentle aşılabileceği ileri sürülmüştür.

Bu doğrultuda yerel kalkınma, sahip olunan ortak tarihi birikim ve değerleri belli bir toprak parçasında paylaşan insan topluluğunun, var olan beşeri kaynakları sorumluluk bilinci

içinde kullanarak gelecek için mutlu ve refah içinde bir toplum yaratması ideali olarak tanımlanabilir.

Yerel kalkınmayı başarılması gereken bir ideal olarak belirlerken, belli temel ilkelerden bahsedebiliriz. Bunlardan en önemlisi yerel kalkınma insan odaklı olmalı, salt büyümeyi ve ilerlemeyi önceleyen bir yaklaşımı ifade etmemelidir. Yerel kalkınma, kültürel çoğulculuğu göz ardı etmeden, yakınlaştırıcı, birleştirici; sosyal ilişkileri, toplumu zenginleştirici politikalar içermeli, ayırıcı ve uzaklaştırıcı olmamalıdır.

2.1.4. Yerel Bağlamda Kültürün Özellikleri

Yerel bağlamda kültürün kavramsal zeminden çıkarak uygulama zeminine kavuşmasında altı temel özellik önemlidir Bunlar; (KAYA, 2007: 8-9)

- Altyapı planlama ve denetim faaliyetlerini içeren sosyal paylaşımın arttırılmasına olanak veren fiziksel kalkınma,
- Kent ekonomisinin ve istihdamın geliştirilmesi için planlama, teşvik ve organizasyonlar içeren ekonomik kalkınma,
- Kentlilerin sosyal refah seviyelerinin artırılması için gerekli tesisleşme ve etkinlikleri içeren sosyal kalkınma,
- Kentin kültür hayatının gelişimi için tesisleşme ve etkinlikleri içeren kültürel kalkınma,
- Siyasal hayatın gelişimi için, kentlilerin yönetime katılım mekanizmalarının geliştirilmesi ve katılıma teşvik çabalarını içeren siyasal (demokratik) kalkınma,
- Kent kaynaklarının, etkin ve verimli kullanımı için kalite verimlilik odaklı, katılımcı, performansa dayalı ve stratejik planlamaların yapıldığı, yeni kamu yönetimi yaklaşımını içeren etkin yönetimdir.

2.2. Yerel Yönetimler ve Kültürel Çalışmaları

Yerel yönetimler, yönetim alanında giderek hakim duruma gelen konumları gereği, tüm yerel hizmetlerin tek muhatabı olarak, kültür politikalarının da odağında görev yapan kurumlardır. Günümüzde yönetimde, giderek daha birincil duruma gelen yerel yönetimlerin önemli bir hizmet alanı da kültürel çalışmalarıdır. Bu nedenle kültürel yapının geliştirilerek korunması, bir sorunsal olarak dikkatlice çözümlenmelidir. Yönetilen bireyler olarak yerel halk ise bu kültürce kodlandırılmış davranışları ile özellikle karar vericileri “seçilmiş” birimler olan yerel yönetimleri hem seçmekte, hem de uygulamalarına destek ya da muhalefet yönelimi gösterebilmektedir. Türkiye’de Büyükşehir Yerel Yönetimleri için ayrı yasal düzenlemeler yapılması, 1980’li yılların ilk yarısından bugüne kadar sürekli yenilenen ve gelişen dinamik bir yapıyı göstermektedir. Temsili demokrasinin krizi sorunsalına çözüm olarak getirilen önlemler, daha doğrudan bir demokrasiyi temsil eden yerel yönetimleri giderek öne çıkarmakta ve AB süreci ile de ayrı kanallardan gelişen ilişkiler, yerel yönetimlerin, doğrudan Avrupa ile ilişki kurmalarını ve uygulanan tüm yönetim politikalarını yakından izlemelerini gerektirmektedir (Geray, 1994: 3).

Çok kültürlülük, günümüz dünyasının yönetim anlayışının en temel konularından biri, buna karşın, gerek iletişim platformları şeklindeki yerel ağların varlığı, gerekse AB Yerel Yönetim Ağları, Birleşmiş Milletler ve AB tarafından “Kalkınmada Yerel Kapasitenin Güçlendirilmesi” odaklı çalışma/fon/proje uygulamaları, Kardeş Kent deneyimleri, ortaklık platformlarını ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde Avrupa siyasetlerini bilmeyi gerektirmektedir. Tarihinden gelen zengin kültürel birikim ve gelenekleri çerçevesinde, günümüzün öne çıkan sorunlarından olan çok kültürlülük ve birlikte yaşam pratikleri açısından tutarlı öngörüler içeren politikalar üretmesi gereken yerel yönetimler için, Avrupa’daki Türklerin deneyimleri de büyük önem taşımaktadır. Kültür çalışmalarının önemli bir boyutunu oluşturan; kentsel nüfusun kültürel dokusu sorunu, göç olgusunu da irdelenmesi gereken önemli bir unsur olarak gündemde tutmaktadır. Bugün ülkemizdeki pek çok büyük kentte, kendi ölçeklerinde bu sorun yaşanmaktadır. Öncelikle iç göç etkisini, kentlerin belli semtlerinin ağırlıklı olarak belli bir Anadolu kentinden göç etmiş olanlarca yerleşilmiş bölgelerden oluştuğu gözlenebilmektedir. Bu tespit, yerel yönetimlere, kültürel hizmetlerin içeriği ve hatta sunum yeri açısından bir ipucu sunabilmektedir. Öte yandan bu tespitin bir de çok önemli olabilecek siyasi sonucu bulunmaktadır, o da yerel seçmen olarak bu vatandaşların

belli kültürel unsurlardan hareketle oy yöneliminde bulunabilecekleri hususudur (Geray, 1994: 4).

Toplumdaki eğilim ve kültür gereksinmesi, yerel düzeyde daha etkin, daha verimli biçimde karşılanabilecek niceliktedir. Ayrıca, büyüklüklerine göre kimi farklılıklar olmakla birlikte, yerel yönetimler her basamaktaki örgün eğitim kurumlarıyla ilgili kimi sorumlulukları, yerel halkın destek ve katkılarını da sağlayarak daha nitelikli biçimde karşılayabilir. Özellikle tekli ya da ikili öğretim yapan okulların var olduğu bir gerçektir. Kalabalık okullar, özellikle derslikler öğretimin niteliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Özeysel yönelimin kentlerdeki yöneticileri, velilerin tepkilerine, yakınmalarına yeterli duyarlılık gösteremediklerinden, sorunlar giderek artmaktadır. Ebeveynler çocuklarının daha iyi okullarda okumalarını, daha iyi öğretmenlerden ders almalarını, daha çağdaş ders araç gereçlerinden yararlanarak daha elverişli eğitim ortamlarında yetişmelerini istemektedir. Bu konuda ebeveynlerin özveriye hazır bulunduğuna ilişkin örnekler oldukça yaygındır. Yerel yönetimlerin seçimle işbaşına gelmiş yöneticileri, bu istekler karşısında, özeysel yönelimin taşradaki arınmış yöneticilerinden daha duyarlı davranabilirler. Vatandaşların daha etkin biçimde katılım göstermeleri, ancak yerel yönetimlerin bu konuda sorumluluk almasıyla sağlanabilir. Kar dürtüsüyle kurulan ve işletilen özel okul ve kursların çok yaygınlaştığı bir dönemde, yerel yönelimlere eğitimle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar tanınması yoluna gidilmelidir. Bu konularda da belediyelere güvenilmesi gerekir. Halkın sırtına açıktan yük olduğu için her öğretim yılı başında büyük yakınmalara neden olan okul aile birliği, yardımlaşma derneği gibi okul yöneticileriyle kimi velileri zan altında bırakan örgütlenmeler yerine daha özgün örgütlenmelerle ana babaların okul yönetimine daha etkin biçimde katılmasına da olanak sağlanmış olur (Geray, 1994: 12).

Halk eğitimi açısından önemli bir konu da kırdan gelip kente yeni göçmüş olanların kentsel yaşama uyum sağlamada karşılaştıkları sorunların çözümüdür. Bunların kentsel mesleklere yöneltilmeleri, eğitilmeleri, kentle bütünleşebilmeleri, köylülükten kentliliğe geçiş yapabilmeleri, kısacası kent kültürünü benimsemeleri, özümsemeleri, yaşama geçirmeleri için halk eğitimi etkinliklerine zorunluluk vardır.

2.2.1. Yerel Yönetimler ve Halk Eğitimi

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun belediyelerin görev ve sorumluluklarını belirleyen 14. Maddenin a fıkrasında, belediyelerin kültür ve sanat hizmetlerinden sorumlu olduğu belirtilmiştir. Genel olarak belediyeler kütüphane, tiyatro, kültür, sanat, gençlik, spor, meslek ve beceri kazandırma konularında hizmet sunma görevleri yerel yönetimlere verilmiştir. Bilgi çağında sürekli öğrenmeye açık bireylerin eğitimi, yerel yönetimlere yetki verilmesi pozitif bir durumdur.

Uluslar arası Yerel Yönetimler Birliği çeşitli ülkeleri kapsayan bir araştırmada, halk eğitiminin yerel yönelimleri doğrudan ilgilendiren bir etkinlik alanı olduğunu vurgulamıştır. Doğal ki, yerel yönetimler özeysel yönetimce çıkarılan yasaların belirlediği sınırlar çerçevesinde; halk eğitimi etkinliklerinde bulunabilmektedir. Halk eğitiminin yerel toplumların gereksinimlerine dayalı olarak yürütülmesi gereğine göre, yerel halkın duyduğu gereksinimleri karşılamak durumunda olan yerel yönetimlere bu konuda önemli görevler düşmektedir. Devletin bu konudaki yardımının, yerel yönetim özerkliğini zedeleyici nitelikte olmaması gerekmektedir.

“Özeysel yönetim, yerel toplum düzeyindeki gelişmenin boyutlarını, yönlerini orada var olan koşulları, o yerde yaşayan halkın seçimle işbaşına getirdiği yerel yöneticilerden daha iyi bilemez. Yerel nitelikteki eğitim sorunlarıyla ilgili en doğru, en yerinde kararlar alabilecek durumda olan kuruluş, yine oradaki yerel yönetimdir. Bununla birlikte, halk eğitimi yalnızca yerel yönetimlerin sorumluluğuna bırakılmış değildir. Devletin de, hükümet dışı gönüllü kuruluşların da bu konuda yürüteceği çeşitli halk eğitimi etkinlikleri vardır. Burada önemli olan, yerel yönetimlerin, özeysel yönetimin halk eğitimi kuruluşlarıyla sivil toplum örgütleriyle uyumlu bir işbirliğini gerçekleştirmede eşgüdümçülük etmesidir” (Türk Belediyeciler Derneği- Konrand Adenauer Vakfı, 1993: 26).

2.2.2. Yerel Yönetimlerin Halk Eğitime İlişkin Görevleri

Büyükşehir Belediye Kanunu (5216), Belediye Kanunu (5393), İl Özel İdaresi Kanunu (5302), kanunlar, yerel yönetimleri pek çok konuda yetkili kılmıştır. Yerel yönetimlerin halk eğitimi ile görevlerinde, avantajlarını kullanarak etkili çözümler kullanması olasıdır.

Yerel Yönetimlerin halk eğitimine ilişkin görevleri, özel idarelerinin eğitim ve kültür işlevleri, köy yerel yönetiminin eğitim ve kültür işlevleri, belediyelerin eğitim ve kültür işlevleri, başlıkları altında oluşturulmuştur.

2.2.2.1. Özel İdarelerin Eğitim ve Kültür İşlevleri

Özekselsel yönetimin taşradaki ana birimini oluşturan il, aynı zamanda, il sınırları içinde yaşayan insanlara hizmet sunan ayrı bir yerel yönetim birimi olarak da örgütlenmiştir. Başka bir anlatımla il, yönetsel coğrafya açısından özekselsel yönelimin taşradaki uzantısı olarak ayrı bir basamak oluşturmakla kalmayarak, aynı zamanda o ilin sınırlarıyla çevrili alanda ayrı bir yerel yönelim birimini de oluşturmaktadır. Özellikle, özekselsel yönetimin ildeki temsilcisi olan vali, aynı zamanda il özel idaresi denilen yerel yönetim biriminin de doğal başkanıdır. Özekselsel yönelimin bir parçası olarak yetki genişliği ilkesine göre yönetilen il yönetimi ile öbür yerel yönetim birimlerinde olduğu gibi seçimle işbaşına gelen il genel meclisi ve il daimi encümenine sahip olan il özel yönetimi birbiriyle karıştırılmaktadır. Her ikisinin de başında, özekselsel yönelimce atanmış valinin bulunması, her iki yönetim biriminin halkın gözünde, aynıymış izlenimini vermektedir. Oysa il özel idaresi de tıpkı belediyeler, köy muhtarlıkları gibi belli bir alanda (il sınırları içinde) yaşayanların ortak gereksinmelerini karşılamaktan sorumlu, ayrı bir kamu tüzel kişisi olan bir yerel yönetim birimidir. İl özel yönetiminin belediye ve köylerden farkı, yürütme organının, özeğin atanmış olduğu bir kişi (vali) olmasıdır. Oysa il özel idaresinin genel karar organı olan il genel meclisi üyeleri de seçimle işbaşına gelmektedir. (Keleş-Geray, 1978: 59)

İl özel yönetimleri, ilk önce 1864 yılında çıkarılan 11 Tüzüğü (Vilayet Nizamnamesi) ile öngörülmüştü. Bu tüzükle eyalet yerine il düzenine geçilmiş, bu arada illerde biri genel, öbürü yerel (özel) olmak üzere iki çeşit yönetim birimi oluşturulmuştu. Sonradan bu tüzükle ilgili kimi değişiklikler yapıldıysa da bu konuda temel yasal düzenleme, 1908 Meşrutiyet düzeninden sonra gerçekleştirilmiştir. 1913 yılında çıkarılan İdare-i Umumiye-i Vilayat Kanun-u Muvakkati adını taşıyan geçici bir yasa, illerde genel yönetim yanında yerel yönetim niteliğindeki il özel yönetimlerinin kuruluş, görev, yetki ve işleyişine ilişkin kurallar getirmişti. Sözü edilen geçici yasanın illerin yerel yönetimine ilişkin bölümü (ilk 74 maddesi) 1929 yılında 1426 sayılı yasayla yürürlükten kaldırılmıştı. Sonradan 1426 sayılı yasanın yerini 1946 yılında yürürlüğe konan 5442 sayılı 11 İdaresi Yasası aldı.

Buna karşılık, sözü edilen geçici yasanın il özel yönetimlerine ilişkin olan (74. maddesinden sonra gelen) maddeleri ufak tefek değişiklikler yapılmasına karşın, 1963 yılına değin uzun süre önemli değişikliğe uğramamıştır. En son değişiklik, 1987 yılında 3360 sayılı yasayla yapılmıştır. Bu değişiklikle yasa artık geçicilikten kurtarılmış, İl Özel İdaresi Yasası adına kavuşmuş, değişen koşullara uydurulmaya çalışılmıştır.

1913 yılındaki biçimiyle geçici yasa, il özel yönetimlerine tarım, hayvancılık, sağlık, sosyal yardım, ekonomi, bayındırlık alanlarındaki görevler yanında kimi eğitim ve kültür görevlerini de yüklemiştir. Bunlardan:

Örgün eğitimle ilgili olarak;

- Orta dereceli okullar, sanat okulları, öğretmen okulları açmak,
- İlköğretimin gelişmesi için okullar, gerektiğinde geçici okullar açmak, Halk eğilimiyle ilgili olarak;
- Örnek çiftlikler, fidanlıklar kurmak,
- Tarım müzeleri oluşturmak,
- Tarımcılık, hayvancılık sergileri, müzeleri açmak,
- Panayır ve pazarlar kurmak,
- Tarım kooperatifleri kurmak,
- Yerli malların özendirilmesi için yarışmalar düzenlemek, ödüller dağıtmak gibi görevler belirtilebilir.

İl özel yönetimine önceden verilmiş pek çok görev gibi örgün eğitimle ilgili görevleri de zamanla özekselleşen yönetimin görevi durumuna getirilmiştir. Prof. Fehmi Yavuz'un sözleriyle "il özel yönetimleri işlevlerini yitirmiş, güdük duruma sokulmuştur" (Keleş-Geray, 1978: 60).

Yürürlükteki yasalar uyarınca il özel yönetimlerinin eğitim, kültür ve spora ilişkin görevleri şu noktalarda toplanmaktadır:

- İlkokul, gece okulu, ortaokul öğrencileri için pansiyon, yüksekokullar için yurtlar açmak,
- Temel Eğitim Yasası ve ilköğretim Yasası gereğince, ilk, orta ve ilköğretim okullarının yapı ve altyapısının yapım, bakım, onarım ve donatımını yapmak, okul için arsa sağlamak,
- Yetiştirici ve tamamlayıcı kurslar açmak,
- Sanatsal ve kültürel çalışmalara, halk eğitimi çalışmalarına olanak sağlamak ve katılmak.
- İlçelerde spor tesisleri yaptırmak.

Anlaşılabacağı gibi, yasalara göre halk eğitimi alanında il özel yönetimlerinin gece okulları, kurslar açmak, halk eğitimi etkinliklerine olanak sağlamak gibi belli, sınırlı görevleri söz konusudur. Uygulamada bu görevlerin de yerine getirilmediği görülmektedir.

İl özel yönetimleri bütçelerinin incelendiğinde, ilköğretime, turizm ve tanıtıma, çevre korumasına da ayrılanlarla birlikte halk eğitimine çok az düzeyde ödenek ayrıldığını ortaya koymaktadır. Halk eğitimine, il özel yönetimlerden ödenek ayrılması sağlanmalı, bu amaçla kültür ve halk eğitimi birimleri oluşturulmalıdır.

2.2.2.2. Köy Yerel Yöneliminin Eğitim ve Kültür İşlevleri

1924 yılında 442 sayılı Köy Yasası çıkarılıncaya değin köylerimiz geleneklere göre yönetiliyordu. Sözü edilen yasa ile ilk kez köylerde, yerel yönetim birimi olarak kamu tüzelkişiliği oluşturuldu. Köy muhtarlığı, nüfusu iki binin altında olan yurtlarda oluşturulmuştur, Nüfusu iki binin üstündeki yerlerde de belediye kurulması söz konusudur. Yürürlükteki yasaya göre. Köydeki seçmenlerden oluşan köy derneği, gerçekte köyün en büyük karar organı olarak "doğrudan demokrasi" uygulamasına olanak sağlamaktadır. Köy yerel yönetiminin yürütme organı olan muhlim, karar organı olan köy ihtiyar meclisini seçmek dışında, köy derneğini oluşturan tüm seçmenler, kimi yasa gereği toplanarak önemli köy işlerine ilişkin kararları da alır. Örneğin, Köy Yasası'nda isteğe bağlı olduğu belirtilen

kimi işlerin zorunlu görev durumuna getirilmesine köy derneği karar verir (Geray- Hamamcı, 1994: 51).

Köy Yasası'na göre;

- Köyde milli eğitim örgütünün vereceği örneğe uygun ilkokul yaptırmak zorunlu bir görevdir.
- Köylünün bilgisini arttıracak kitap getirmek isteğe bağlı bir görev olarak köy yönetimine verilmiştir.
- Köyde, güreş, cirit, nişan alıştırması gibi köy oyunları yaptırmak da köylere verilen isteğe bağlı görevler arasındadır.

Yukarıda da görüldüğü gibi köy yönetimine halkın eğitimiyle ilgili olarak verilen görevler çok kısa tanımlanmıştır ve yok denecek kadar azdır.

222 sayılı İlköğretim Yasası'nda okul alt ve üst yapılarının sürekli olarak bakım ve onarım giderlerinin il özel yönetimlerce ve köy bütçesiyle karşılanması öngörülmüştür. Ayrıca, köy okullarına ilgili yasalarla ayrılmış olan devlete ya da köye ait olanlardan sağlanacak topraklar köy ihtiyar meclisince işletilir ya da kiraya verilir; sağlanan gelir de okulun gereksinmelerini karşılamak üzere bütçeye gelir yazılır.

Ayrıca okullarda öğretmen evlerinin bitişiğinde uygulama bahçesinin kurulması, işletilmesi için gerekli tohum, fidan, tarım araçları gibi gereksinimler köy bütçesinden karşılanır.

Köy okulunun yapımı ve donatımı için köy bütçesine gelirlerin %10'u düzeyinde ödenek konur. Beden Eğitimi Yasası gereğince bütçeye ödenek konulması valilerce sağlanacaktır. Yasalarda, köye kitaplık, tiyatro kurulması, sanal ve kültür etkinliklerinin yapılması konusunda herhangi bir görev verilmemiştir.

İlköğretimle ilgili kimi görevler sonradan özelsel yönetimin sorumluluğuna geçmiştir. Köy halkının kararlara katılımının istenmemesi, köylerin halkın eğitimi için gereken izlencelerde söz sahibi olmaması, demokratikleşme ve yerel yönetimin gelişimi açısından sakıncalıdır.

Köy yönetimleri, köylünün özellikle çalışma mevsimleri dışında, boş zamanlarını değerlendirmek, ortak sorunlarının çözümü için projeler geliştirmek üzere halk eğitimi örgütleriyle işbirliğine girmelidirler. Köylünün girişkenliği ele alarak sorunlarına çözüm yolları aramak, bulmak; bunların gerçekleşmesi için siyasal baskı kümesi oluşturmak, bu amaçla örgütlenmek, doğal önderliği geliştirmek amacıyla halk eğilimi ve toplum kalkınması etkinliklerine gereksinim duyulmaktadır. Bu etkinliklerin başarıya ulaşabilmesi, köyün gerçek anlamda kendi işlerini görebilecek güçlü bir yerel yönetim birimine dönüştürülmesi için yerel yönetim düzenlenmesinin (reformunun) bir an önce gerçekleştirilmesi zorunludur.

Bugünkü niteliğiyle köy yerel yönetiminin çağdaş bir kimliğe dönüşmesi, kalkınmaya ve demokratikleşmeye yatkın bir yapıya kavuşturulması için özeysel yönetime, devlete bağımlılığının azaltılması gerekmektedir. Köy yönetimlerinin büyük çoğunluğunun, nüfusça küçük topluluklardan, birbirinden uzak mahallelerden oluşması, serbestçe salabileceği ve kullanabileceği gelirlerden yoksun bulunuşu karşısında çeşitli öneriler yapılmaktadır. Bunlardan biri, bugünkü köy yönetimlerinin kırsal alanın, özellikle ilçe ölçeğinde bütün olarak ele alınması; ilçede, köy muhtarlıklarının, belediyelerin temsil edildiği bir ilçe yerel yönetimi (İlçe özel yönetimi) kurulmasıdır. Buna koşut ya da bundan bağımsız olarak nüfusu 500'ü aşan köylerde (Fransa'daki kırsal belediyelere benzer) belediye örgütünün kurulması önerilmektedir.

2.2.2.3. Belediyelerin Eğitim ve Kültür İşlevleri

Genellikle nüfusu 2 binin üstündeki yerlerde, 1930 yılında çıkarılmış olan 1580 sayılı Belediye Yasası'na göre kurulan yerel yönetim birimleri "belediye" olarak adlandırılmaktadır. Belediye Yasası'ndan altı yıl önce yürürlüğe giren 442 sayılı Köy Yasası, nüfusu 2 binin altındaki yörelerin "köy", 2 bin ile 20 bin arasındakilerin "kasaba", 20 binin üstündekilerin "şehir" (kent) diye adlandırılmasını öngörmektedir. İrili ufaklı bütün belediyeler 1984 yılında 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Yasası çıkarılıncaya değin 1580 sayılı Belediye Yasası'na bağlıydılar. Bu açıdan bakılınca belediyelerin büyük çoğunluğu 1580 sayılı yasaya göre, anakentler de 3030 sayılı yasaya göre yönetilmektedir. Bu nedenle, belediyelerin eğitim ve kültür görevlerini halk eğitimi açısından gözden geçirirken, bu iki ana kümeyi ayrı ayrı incelemeyi daha uygun buluyoruz (Geray, 1994: 5).

2.2.2.4. 1580 Sayılı Yasaya Göre Yönetilen Belediyeler

Belediyelerimizin yürütme organı olan belediye başkanı ile genel karar organı niteliğindeki belediye meclisinin üyeleri seçimle işbaşına gelmektedir. Belediyelerde, günlük işlere ilişkin kararları alan, atanmış yöneticilerle belediye meclisinin temsilcilerinden oluşan belediye encümeni adını taşıyan karma kurul da vardır.

Belediye Yasası, belediyelerin görevlerini ayrı ayrı belirtmiştir. Buna göre kimi işler tüm belediyeler için zorunlu, kimileri tüm belediyeler için isteğe bağlı görev olarak belirtilmiş; kimi görevler de gelir bütçelerine göre isteğe bağlı ya da zorunlu olarak ayrılmıştır. 1930 yılının para değerine göre yapılan bu ayırımın uygulanabilirliği kalmamışsa da zorunlu işler tamamlanmadan isteğe bağlı işlere girilmemesini, bütçeye para konulmamasını öngören yasa maddeleri bugün de yürürlüktedir. Aynı yasanın bir maddesi de, zorunlu görevlerini tamamladıktan sonra belediyelerin halkın ortak gereksinmelerini karşılamak üzere her türlü girişimlerde bulunmasına ilişkin genel bir yetki de vermektedir.

1580 sayılı yasaya göre belediyelerin eğitim ve kültürle ilgili görevleri şöyle sıralanabilir:

- Halk için kitaplıklar, okuma salonları açmak, çocuk bahçeleri, oyun ve spor alanları yapmak (tüm belediyelere zorunlu),
- Yoksul aile çocuklarını gözetmek (tüm belediyelere zorunlu),
- Tiyatro, sinema, halk müzeleri, hayvan ve bitki bahçeleri yapmak (tüm belediyeler için isteğe bağlı),
- Belediye zabıta, fen memurları, yapı kalfası, yapıcı, çeşitli meslek ustaları gibi beldenin ve belediye yönetiminin gereksinim duyduğu meslek sahiplerini yetiştirmek amacıyla; kurslar, dersler, gece ve hafta tatili derslikleri, çırak ve ev kadını okulları açmak ve yönetmek (tüm belediyeler için isteğe bağlı).

2.2.2.5. 3030 Sayılı Büyükşehirlere İlişkin Yasa

Anakentlerin yönetimine ilişkin 3030 sayılı yasada, eğitim ve kültürle ilgili olarak yeşil alanlar, parklar, bahçeler oluşturmak; spor, eğlence ve dinlenme yerleri kurmak gibi görevler arasında, "toplumsal ve kültürel hizmetler sağlamak" gibi dolaylı yoldan bir değinme yapmakla yetkilidirler. Büyükşehir ilçe belediyeleri, 1580 sayılı yasayla belediyelere verilmiş olan ve yukarıda açıklanmış olan görevleri yapmaya yetkilidirler.

2.2.2.6. Belediyelerin Giriştikleri Etkinlikler

Belediyelerin yürürlükteki yasaların elverdiği ölçüde kültürel alanda gerçekleştirdiği etkinlikleri şöyle özetleyebiliriz;

- Kültür ve sanat şenlikleri düzenlemek,
- Şenlikler çerçevesinde ya da dışında konferanslar, açık oturumlar, meslek ve beceri kursları, dinletiler, sergiler düzenlemek,
- Tiyatro kurmak,
- Halk oyunları ve türkü evleri kümeleri oluşturmak,
- Kitaplık ve okuma odaları kurmak,
- Ören yerleri, kent müzeleri açmak,
- Sanat ve kültürle ilgili yarışmalar düzenleyerek ödüller dağıtmak,
- Halka, gençlere, çocuklara yönelik dergiler, kitaplar yayımlamak,
- Belediye toplum ve kültür evleri açarak eğitsel ve kültürel etkinlikleri özendirmek,
- 0-6 yaş grubundakiler için okul öncesi etkinlikleri düzenlemek,
- Gazete, kağıt toplama ve bağışlama kampanyaları düzenleyerek çocuklar için kitap bastırmak, defler yaptırmak,

- Gençlerle ve gönüllülerle çevre denetimi ve temizliği etkinlikleri düzenlemek,
- Biçki-dikiş, nakış, el sanalları için kurslar açmak,
- Ucuz kitap ve kırtasiye sağlamak,
- Tüketici Bülteni yayınlamak.

Etkinliklerin Genel Görünümü

Girişilen çalışmalara ilişkin gözlem şöyle özetlenebilir:

Belediyelerin bütçe ve kesin hesaplar, eğitim ve kültür işlerine çok küçük, simgesel para ayırdıklarını gösteriyor.

Belediye yöneticilerinin eğitim ve kültür konusuna bakış açıları, yaklaşımları temel bir eğitim ve kültür siyasetine bağlanmış değildir.

Etkinlikler, halkın gereksinimlerine dayalı izlenceler durumuna sokulmamış; dizgesiz, plansız, hatta amaçsız biçimde yürütülmektedir,

Etkinliklerin planlanmasında ve uygulanmasında halkın katılımını sağlamaya önem verilmemektedir.

Etkinliklerde kimi kez yerel halka değil dışarıdan gelenlere yönelinmektedir.

2.2.2.7. Eğitim ve Kültür Etkinliklerinde Belediyelerin Karşılaştığı Güçlükler

Belediyelerin çalışmalarını sınırlayan, halkı engelleyen. Özetle; (yayın.todaie.gov.tr Er. T. 12.27.2012)

- Belediyenin kültür ve eğitimle ilgili çalışmaları bu konularda yeterli yetişkinlik düzeyinde değildir.
- Örgün öğretim kurumlarıyla işbirliği sağlanamıyor; örneğin, okullardaki yoksul öğrenciye yardım önerisi geri çevrilebiliyor, üniversiteye hazırlık kursu açılması engellenebiliyor.

- Vali ve kaymakamlar, belediyelerin geleneklere ve Belediye Yasasına göre giriştikleri etkinlikleri Gösteri Yürüyüşleri Yasası kapsamına sokarak yasaklayabiliyorlar.

Kamu Yönetimi Araştırması (kısa adıyla KAYA) raporunda yerel yönetimlerin eğitim ve öğretim hizmetleriyle ilgili olarak aşağıdaki gözlemlere yer verilmiştir:

- Eğitim ve öğretim hizmetlerinde verimi, etkililiği ve halkın katılımını sağlamada yerel yönetimler, en etkili ve yararlı kuruluşlardır.
- Çeşitli basamaktaki okulların yapımını, Milli Eğitim Bakanlığı'nın aktardığı ödeneklerle il özel idareleri yapmaktadır. Belediyelerin ve köy yönetimlerinin işbirliği sonucunda halkın katkısı önemli ölçüde sağlanabilmektedir.
- Eğitim ve öğretim işlerinde özeysel yönetim ile yerel yönetimler arasında dengeli ve tutarlı bir yetki, görev ve sorumluluk bölüşümü yapılması zorunlu duruma girmiştir.

Yukarıdaki gözlemlerin ışığında yerel yönetimlere aşağıdaki görevlerin verilmesi önerilmektedir:

- Okul yapıları ve eğitim kuruluşları için arsa sağlamak,
- Okulların yapımını gerçekleştirmek, yapıların bakım ve onarımını yapmak,
- Okulları yönetmek,
- Pratik sanat okulları açmak ve yönetmek,
- Halk eğitimi etkinlikleri için kurumlar açmak ve yönetmek,
- Okul öncesi eğitim ve öğretim okulları açmak, yönetmek,
- Okulları donatmak, günlük gereksinmelerini karşılamak,

- İlk ve ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrenciler için yurt ve pansiyon açmak, işletmek,
- Öğrencilere burs vermek,
- Özel eğitim kurumları açmak, yönetmek,
- Öğretmen atamaları yapmak.

KAYA raporunda, aşağıdaki yetki ve sorumlulukların Milli Eğitim Bakanlığı'na yüklenilmesi önerilmektedir (yayın.todaie.gov.tr Er. T: 12.27.2012)

- Eğitim, öğretim amaçlarını, ilkelerini belirlemek ve uygulanmasını sağlamak,
- Nitelikli işgücü gereksinimini saptamak, bunu plan ve izleneye bağlamak,
- Eğitim ve öğretim izlencelerini hazırlamak, geliştirmek,
- İzlencelerin ülke çapında, belli bir ölçüye göre uygulanmasını sağlamak,
- Okullaşma oranını artırmak, eğitimin niteliğini, düzeyini yükseltmek.
- Hizmetleri, yurt düzeyinde bölgelerarası dengeyi sağlayacak biçimde yaygınlaştırmak,
- Burslar dağıtmak, parasız yatılı olarak öğrenci okutmak, başarıları ödüllendirmek,
- Yapı projeleri hazırlamak, yapı tip ve ölçünlerini belirlemek (yerel koşulların değerlendirilmesini yerel yönetimlere bırakmak üzere),
- Araç gereç ölçünlerini ve niceliklerini saptamak,
- Eğitim çalışanları için hizmet içi eğitim izlenceleri düzenlemek,

- Yerel yönetimlerce yapılan okul yapıları ile onlarca sağlanacak araç gereçlerin ölçünlere uygunluğunu, yeterliğini denetlemek,
- Kaynağı yetersiz olan yerel yönetimlere parasal yardımda bulunmak,
- Eğitim ve öğretim hizmetlerinin uygulanma ve yürütülmesini denetlemek,
- Özel eğitim okullarına ilişkin izin, denetim işlerini yürütmek,
- Eğitim ve öğretimle ilgili konularda yerel yönetimlerle işbirliği yapmak, onlara yardımcı olmak.

KAYA raporunda, bu önerilerine katılmakla birlikte, Milli Eğitim Bakanlığının temel görevinin ülkenin eğitim politikasının üretilmesi, insan gücü planlaması yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bunların yaşama geçirilmesini sağlamak gerekli yasal ve yönetsel önlemleri almak uygulamayı izlemek ve gereken denetimleri yapmak özeysel yönetimin başlıca görevi olmalıdır. Böylece, Bakanlık örgütü küçülmeli, yazı-çizicilikten uzaklaşılmalı, büro görevi yapan öğretmenler dersliklere döndürülmeli, bunun yerine eğitim bilimlerinin çeşitli dallarında, örneğin eğitim yönelimi ve planlanması, halk eğitimi, rehberlik vb. konularda uzmanlaşmış olanlara bakanlık yönetiminde görev verilmelidir. KAYA raporunda, yerel yönetimlerin halk eğitimine ilişkin görevleri konusunda somut öneriler geliştirilmemiştir. Yerel yönetimlerin, özellikle belediyelerin halk eğitimi alanında yapacakları çok iş vardır. Yerel yönelimlere radyo ve televizyon yayını yapabilme hakkının biran önce tanınması gerekir (Türk Belediyecilik Derneği, 1993: 42).

2.2.2.8. Belediyelerin Halk Eğitimi Etkinliklerine İlişkin Öneriler

Ekonomik, toplumsal, kültürel, siyasal gelişmelerin ve kentleşmenin doğurduğu sorunların; kırdan kente göçenlerin kentte karşı karşıya geldikleri uyum sorunlarının; demokratik, çoğulcu, kaynak yaratıcı, üretici bir belediyecilik anlayışına uygun biçimde çözülmesi için gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak, yerel yönetimlerin halk eğitimi etkinliklerinde ana amaç olmalıdır.

Halk eğitimi etkinlikleri, kırdan kente göçüp gelenlerin kent kültürünü benimsemesine, vatandaşların sorunlarına sahip çıkmasına, bunları çözmek için örgütlü girişkenliği ele almasına, kent yaşamına ve yönetimine katılma bilinç ve duyarlılığını kazanmasına yönelmelidir. Bir başka anlatımla, kent ve demokrasi kültürü, yerel yönetimlerin halk eğitimi etkinliklerinde önemli bir yer tutmalıdır. Bunun yanında, kente göçenlerin geçimlerini kazanabilmelerine, çalışma yaşamına girebilmelerine yardımcı olmak amacı taşımaktadır.

Yerel yönetimlerin halk eğitimi ve toplum kalkınması izlenceleri, daha çok eğitim olanaklarından, fırsatlarından yeterince yararlanamayanlara öncelikle yönelmelidir (Miser, 1993: 6).

2.2.3. Demokrasinin Beşiği ve Okulu Olarak Yerel Yönetimler

Yerel yönetimler, kentdaşların (hemşerilerin) yurttaş (vatandaş=citizen) kimliğini kazanmalarına yardımcı olurken, aynı zamanda yerel yönetim organlarına seçilenleri "iyi temsilci" olarak yetiştirme, ulusal düzeydeki siyasal görevlere hazırlama işlevini de yerine getirmektedir. Gerçekten, belediye başkanlığı, belediye ya da il genel meclisi üyeliği, mahalle ya da köy muhtarlığı gibi görevlerde bulunduktan sonra ulusal düzeyde siyasal yaşama atılanlar, milletvekili seçilenler, böylece yerel yönetimleri birer "atlama taşı" olarak kullana gelmektedirler.

Yerel yönelimler, demokrasinin özünü oluşturan siyasal sorumluluk bilincinin ve katılım duyarlılığının gelişmesine de katkıda bulunmaktadır. Yerel yönelimler, halkın yönetime katılması, yönetimi denetlemesi için en uygun düzeydeki yönelim birimlerini oluşturmaktadır. Yerel halkın işgörülerden doyum sağlayabilmesi için, yerel yönetimlerin etkin, verimli çalışması gereği vardır. Yöre halkının bir yandan, seçim yoluyla karar ve yürütme organlarında yer alması, bir yandan da karar süreçleriyle ilgili düzeneklerden (mekanizmalardan) yararlanarak etkinlikleri günü gününe izlemesi, denetlemesi; hem çalışmaların verimliliğinin artmasını, hem de katılımcılığın gelişmesini sağlar. Seçilen temsilcilerle yöre halkı arasında çift yönlü, kesintisiz bir iletişim kurulması, bunu sağlayacak düzeneklerin kurulması, katılımın gerçekleşmesi için zorunludur. Ayrıca, yöre halkı ile yerel yönelim arasında tanıma, tanıtma amaçlı ilişkiler (halkla ilişkiler) kurulmasını amaçlayan etkinliklere de zorunluluk vardır.

2.3. Belediyecilik Kavramı

Son yıllarda belediyelerin altyapı faaliyetleri, imar ve zabıta hizmetleri yürüten yerel örgütler olarak akıllarda yerleşmesi algısının değişmeye başlamasıyla birlikte toplumsal beklentiler de farklılık gösterebilmektedir. Bu doğrultuda belediyelerin sosyal ve kültürel alanlarda sunduğu hizmetler değişkenlik göstererek artış göstermektedirler. Yerel hizmetlerle ilgili beklentilerin yükselmesi, bütüncül belediyecilik yaklaşımı çerçevesinde fiziki belediyecilik, sosyal belediyecilik ve kültürel belediyecilik yaklaşımlarının birbirleri ile olan ilişkileri üzerinde durulmasını gerektirmiş olmaktadır.

Önceleri büyük kentlerde ve kentin merkezi yerleşim alanlarına yerleşen kültür merkezleri, belediyelerin ve özel idarelerin ortak çalışmalarıyla zamanla kentin kenar semtlerinde de yer bulmaya başlamaktadır. Bu şekilde açılan kültür merkezlerinde yapılan işlerin artmasıyla birlikte yukarıda belirtilen toplumsal algı değişmeye başlamaktadır, kültürel hizmetler belediyelerin önemli hizmet alanlarını oluşturur hale gelmektedir.

Kültür hizmetlerinin artışı başlangıçta düşük düzeyde olan bu hizmetlere olan talebin giderek artmasına sebep olmaktadır. Kültürü fonksiyonel anlamda salt kentli zenginlerin yararlandığı bir alan olmaktan çıkaran bu gelişmelerle, fiziki ve sosyal belediyeciliğin yanında kültürel belediyecilik de bir kavram olarak oluşmaya başlamıştır.

Türkiye’de sosyal belediyecilik anlayışı yukarıda belirtilen sosyolojik zorlamaların da etkisiyle 1990’ların ortalarından itibaren yaygınlaşmış, belediyeler bölgelerindeki yoksullara yönelik aşevi, erzak, yakacak, kira yardımı, hastane, ilaç ve eğitim giderlerine destek şeklinde faaliyetlerinde bulunmaya başlamışlardır. Bu doğrultuda, meslek edindirme kursları, eğitim öğretim faaliyetleri, düşük kredili ve uzun vadeli konut temini, mikro kredi temini, kermes veya kadın emeğini değerlendirmek üzere satıl stantları temini gibi uzun dönemli katkılar olarak sayılabilir.

Sağlık yardımları, sığınma evleri şeklindeki kısa dönemli ayni ve nakdi yardımlar, belediyelerin sosyal belediyecilik faaliyetleri kapsamında ele alınmalıdır. Sosyal belediyecilikte asıl amaç, yardım yapılması hedeflenen kitlenin sosyal rehabilitasyonu olmalıyken, bu aşamada sosyal belediyeciliğin aşırı bir anlam ve uygulama daralmasıyla

sadece ihtiyaç sahiplerine yardım yapılması olarak algılanması bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaçınılmaz bir süreçte gerçekleştiği kabul edilse de sosyal belediyeçilikte, kentte bütünlüşmeyi sağlamaya yönelik her çabanın çok boyutlu olması ve kentin fiziksel yönlerinin yanı sıra toplumsal ve kültürel yönlerini de içermesi kentlileşmenin gerçekleşmesi için gereklidir.

Belediyeçilikte kültürel kavram ve yönetim, Türkiye’de belediyelerin gündemine son zamanlarda yoğun bir iş olarak girmeye başlamaktadır. Belediyelerin kültür hizmetlerinin yaygınlaşmasıyla kültürel belediyeçilik kavramı yeni bir yönetim anlayışı olarak tartışılmaya ve sosyal belediyeçilik kavramlarından ayrılmaya başlamaktadır.

Sosyal belediyeçiliğin kültürel belediyeçiliği ve onun alt bölümü olarak ele alma yaklaşımı teorik düzlemde ve belediye uygulamalarında halen yaygın olmakla birlikte artık bu kavramın diğerlerini bütünlöyen ayrı bir yönetim tarzı olarak ele alınması gerektiği ileri sürölmeye başlanmıştır. Bu doğrultuda ortaya çıkan bütüncül belediyeçilikte, her üç belediyeçilik yaklaşımı belediyeçiliğin ayrı ayrı aşaması olarak kabul edilmesi denmektedir.

Fiziki, sosyal ve kültürel belediyeçilikten her biri diğerlerinin içinde, vazgeçilmez birer parçasıdır. Kültürel belediyeçilik sosyal belediyeçiliğin bir alt başlığı olarak ele alınmaktadır ki bu anlayışın kültürel belediyeçiliğin farklılıklarına vurgu yaparak düzeltilmesi gerekmektedir.

Sosyal belediyeçilik ulaşılması gereken son aşama olmamaktadır, kültürel belediyeçiliğe doğru ilerlerken aşılması gereken bir aşama olarak görölmelidir. Burada aşılmadan bahsedilen konu bir öncekinin tamamen terk edilmesi demek değil, yeni aşamanın öncekini de kapsayacak şekilde geliştirilmesi gerektiğidir. Sosyal belediyeçilik, fiziki hizmetlere dayanan belediyeçilikle kültürel belediyeçilik arasında bağlayıcı, bağdaştırıcı ve iletici bir aşama olarak ele alınmalı ve uygulanmalıdır (Şen, 2007: 42).

2.3.1. Kültürel Belediyecilik Kanunları

1580 Sayılı Belediye Kanunu

1877 tarihli Der-saadet Belediye Kanununun yerine 1930 yılında kabul edilen 1580 sayılı eski belediye kanununda belediyelerin görevleri tek tek sayılmak suretiyle belirlenmişti. Görevlerin sayılarak belirtilmesi nedeniyle bu kanunda yazılı kültürel faaliyetler bu gün için de belediyelerin kültürel çalışma alanlarını belirleyebilir.

1580 sayılı yasanın 15. maddesinde belediyenin vazifeleri başlığı altında kültürle ilgili görevler aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Halk için kütüphane ve okuma salonları açmak, belediye bahçeleri, fidanlıkları, çocuk bahçeleri, oyun ve spor yerleri yapmak, belediye koruları yetiştirmek, bunları korumak ve işletmek (md.15/33).
- Fakir ailelerin ikiz çocuklarına, alelumum öksüz, fakir, kimsesiz çocuklara para, hekim, ilaç, yeme, içme, giyinme, barınma, tahsil, terbiye cihetlerinden yardım etmek, fakir hastalara meccanen bakmak, ilaç vermek, fakir cenazelerini meccanen kaldırmak, alil, işten aciz olup ta bakacak kimsesi olmayanlara bakmak (md.15/34).
- Gençler için mahallin ihtiyacıyla mütenasip stadyumlar tesis etmek ve işletmek (md.15/54).
- Belediyeye ait eğlence yerleri tesis etmek ve işletmek (md.15/55).
- Belediye tiyatrosu, sineması, belediye oteli ve gazinosu, halk müzeleri ve hayvanat ve nebatat bahçeleri yapmak ve idame etmek ve yaptırıp işletmek (md.15/59).
- Zabıtai belediye memuru belediye fen memuru, yapı kalfası ve yapıcı ve muhtelif meslek ustaları gibi beldenin ve belediye idaresinin muhtaç olduğu meslekler erbabı yetiştirmek üzere kurslar, dersler, gece ve hafta tatili günü dersaneleri ve ikmal ve çırak, ev kadını mektepleri açmak ve idare etmek (md.15/72).

Bu sayılan görevlerden 33 ve 34. fıkrada yer alanlar zorunlu, diğerkleri isteğe bağı yapılabilecek görevlerdendir.

- **5393 Sayılı Belediye Kanunu**

Yerel yönetim reform girişimleri kapsamında ilk olarak 24.12.2004 tarihinde 5272 sayılı Belediye Kanunu TBMM tarafından kabul edilerek yürürlüğe girmişti. Ancak Anayasa Mahkemesinin bu yasayı şekil yönünden Anayasaya aykırı bularak iptal etmesi üzerine, 03.07.2005 tarihinde bugün yürürlükte olan 5393 sayılı Belediye Kanunu kabul edilmiştir.

5393 sayılı yeni belediye kanununda 1580 sayılı yasadın farklı olarak belediyelerin görevleri karma bir yöntemle hem genel yetki kuralı çerçevesinde hem de sayılarak belirlenmiştir. Eskisinden farklı olarak kültürle ilgili faaliyetler ise tek tek sayılarak belirlenmemiştir. “kültür ve sanat” hizmetleri denilerek bunun kapsamına girebilecek tüm konularda belediyeler görevli kılınmıştır.

Kanun tekniğı açısından bu yöntem isabetli olmakla beraber, vesayet denetimi altında görev yapan belediyeler, vesayet makamlarının daraltıcı yorumları nedeniyle, kanunda genel olarak belirtilen konularda hareket alanlarını genişletmekten çekinmekte ya da kendilerini bu alanlarda görevli saymamaktadır. Bu nedenle yeni reform girişimlerinde belediyeleri kültürel alanda yönlendirici olacak şekilde düzenlemelerin yasalara konulması veya bu konuda çıkartılacak yönetmeliklerle belediyelerin görevli kılınmasında fayda bulunmaktadır.

Bu kanun ilk olarak 13. maddesinde hemşeri hukuku başlığı altında yer alan düzenlemede belediyeye, hemşeriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapma ve bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemleri alma görevini vermiştir.

Yukarıda sayılan katılımcılarla birlikte yerel bir platform şeklinde organize edilecek bu çalışmalar sayesinde, belediyeler kültürel ilişkilerin korunması ve kültürel değerlerin korunması çalışmalarını daha planlı şekilde yapabileceklerdir. Belediyelerin yapması gereken kültürel faaliyetlerden ise 14. maddede „belediyenin görev ve sorumlulukları’ başlığı altında bahsedilmiştir. Buna göre belediyeler, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla kültür ve sanat hizmetlerini yapar veya yaptırırlar.14. maddenin ikinci fıkrasında ise belediyelerin

kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekanların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabileceği belirtilmiştir.

Kanununun 73. maddesine göre belediyeler, kentin tarihî ve kültürel dokusunu korumak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilmektedir. Belediyelere ülke sınırları içinde olduğu gibi dışında da kültürel aktiviteler ve faaliyetler yürütme imkanı tanınmıştır. Bu kapsamda 74. maddede bahsedilen kardeş kent ilişkilerini farklı kültürlerin bir araya gelmesine ve birbirlerini tanımalarına fırsat sağlaması açısından belediyelerin kültürel fonksiyonları arasında sayılabilir.

- Belediyelerin yurt içinde ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahalli idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapmasına; kardeş kent ilişkileri kurmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirmesine kendi belediye meclisleri karar verebilmektedir (md.18/p).
- Belediyeler, kent konseyleri ve gönüllü katılım yoluyla kültürel faaliyetlerde bulunabileceklerdir (md.76-77).

Belediye kanununun 60. maddesine göre belediyeler sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikleri belediye bütçesine gider yazabilecektir.

- **3030 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu**

Türkiye'de Büyükşehir Belediyesi yönetimleriyle ilgili ilk temel düzenleme 1984 yılında Kanun Hükmünde Kararname olarak çıkarıldıktan sonra aynı yıl kanunlaşan 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile yapılmıştır. Büyükşehirlerin yönetimi hakkında yürürlükten kalkan 3030 sayılı kanunda Büyükşehir belediyesinin kültürle ilgili görevleri ayrıntılı olarak belirtilmemiştir. 5216 sayılı kanunla birlikte yürürlükten kalkan bu kanuna göre, Büyükşehir belediyesinin görevleri sadece sosyal ve kültürel hizmetleri yerine getirmek ifadeleriyle belirtilmiştir (md.6/f).

- **5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu**

Büyükşehirlerin yönetimi esaslarını düzenleyen 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7. maddesinde ise kültür hizmetlerine verilecek desteklerden söz edilmiştir. Bu çerçevede büyük şehrin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlence, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek Büyükşehir Belediyelerinin görevleri arasında sayılmıştır (md.7/m).

Ayrıca Büyükşehir Belediyelerine, kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak görevi verilmiştir. Büyükşehir Belediye Kanununun 7. maddesine göre; belediyeler, kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Bu görevler Büyükşehir sınırları içindeki ilçe belediyelerine de verilmiştir.

5216 sayılı Kanunun 15. maddesi Büyükşehir Belediyelerine özgü ve belediye meclisi içinden oluşturulacak beş tane ihtisas komisyonu öngörmüştür. Bu komisyonlar arasında, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu' dikkat çekmektedir. Eğitim kültür, gençlik ve spor komisyonu yasada kurulması zorunlu beş komisyondan biri olarak sayılmıştır.

Bu zorunluluk yasa koyucunun büyükşehirlerde eğitim ve kültür konularına, imar, çevre, ulaşım ve bütçe konuları kadar önem verdiğinin göstergesi olarak kabul edilebilir. Kanun, sosyal ve kültürel faaliyetlerin diğer bölgelere göre daha yoğun görüldüğü Büyükşehirlerde bu tür komisyonların kurularak daha etkin faaliyet göstermesini istemiştir.

Büyükşehir Belediye kanununun 24. maddesine göre belediyeler sosyal, kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikleri belediye bütçesine gider yazabilmektedir. Belediye Kanununun 77. maddesinde yer alan sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetlerinde gönüllü katılıma ilişkin düzenlemenin

kapsamını belirlemek üzere 2005 yılında İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği çıkartılmıştır.

- Belediyelerin kültürle ilgili gönüllü çalışma alanları, özörlölere, çocuklara, kadınlara, gençlere, yaşlılara, yoksullara, kimsesizlere ve düşkünlere yönelik eğitim, kültür, sağlık ve sosyal hizmetleri; kütüphane, tiyatro, sinema gibi kültür hizmetleri; bilişim, meslek edindirme kursları, kreş gibi eğitim hizmetleri; park, bahçe, kent estetiği, çevre düzenlemeleri ile katı atık gibi çevre kirlenmesinin önlenmesine yönelik hizmetleri ve tarihi, kültürel mirasın ve tabiat varlıklarının yaşatılarak korunması hizmetleri olarak belirlenmiştir (md.5).
- Kültür Bakanlığı tarafından 2007 yılında çıkartılan Kültür ve Turizm Bakanlığınca Yerel Yönetimlerin, Derneklerin, Vakıfların ve Özel Tiyatroların Projelerine Yapılacak Yardımlara İlişkin Yönetmelik; sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte yerel yönetimlerin kültür, sanat ve turizmi geliştirmek ve tanıtmak için hazırlanan projelerin değerlendirilmesi ve Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinden maddi yardım yapılmasına ilişkin esasları düzenlemiştir. Bu kapsamda, Büyükşehir belediyeleri, belediyeler, mahalli idare birlikleri ve il özel idareleri bakanlıktan proje desteği alabilmektedir (md.6).
- Yönetmeliğin 6. maddesine göre Bakanlık, Kültür, sanat ve turizm değerlerini ve zenginliklerini yaşatıcı, yayıcı, destekleyici, geliştirici ve tanıtıcı, yerel, ulusal ve uluslararası nitelikteki şenlik, festival, anma günleri, konser, sergi, gösteri, kongre, sempozyum, seminer, panel, güzel sanatlar, fuar ve benzeri etkinliklere ilişkin projelere yardımda bulunabilmektedir (md.6).

2.3.2. Yerel Yönetimlerin Kültür Tarihi

Türkiye’de 2000’lere doğru hızlanan AB’ye uyum süreci kültür politikalarında yerel idari birimlerin yeniden yapılanma girişimlerini beraberinde getirmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı yerel potansiyeli harekete geçirmek üzere, kültür kurumlarının işletme idare ve organizasyonunu yerel yönetimlere bırakma kararı almıştır (Aksoy, 2009: 189). Bu doğrultuda hazırlanan Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması

Hakkındaki Kanunun gerekçeleri ve hedefleri yerellik ve yerindenliği güçlendirerek halkın katılımını artırmaktır.

AB'ye üyelik çerçevesinde hazırlanan bu yasa, yerinden yönetim ilkesine paralel değişimler gerçekleştirilmesini hedeflemektedir. Merkezi idarenin taşra teşkilatlarının, yerel yönetimler bünyesinde faaliyetlerini sürdürmesini öngören bu kanun kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığına ait sanat galerileri, müze ve kütüphanelerin yerel yönetimlere devri öngörülmüştü.

5227 Sayılı Kanunun Geçici 1. Maddesine göre, bakanlığa bağlı ve ulusal nitelik taşımayan kütüphane, Devlet güzel sanatlar galerisi ve müzeler ile halk kütüphaneleri ve kültür merkezlerinin, bina, araç, gereç, taşınır ve taşınmaz mallarının, alacak ve borçlarının, bütçe ödenekleri ve kadroları ile birlikte olmak üzere personelinin, belediye sınırları içinde belediyelere devredilmesi öngörülmektedir. Bu birimlerin belediye sınırları dışında bulunması halinde il özel idarelerine devredilmesi öngörülmüştür (TBMM Birleşim Komisyonu Tutanakları t.y.).

Yukarıda da belirtildiği gibi kanunun Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmaması nedeniyle, Kültür ve Turizm Bakanlığının taşra teşkilatının yerel yönetimlere devri ile ilgili bu girişim sonuçsuz kalmıştır. Kamu yönetiminin tamamında tek bir kanun çıkartılarak reform yapılması yönünde atılan adımların sonuçsuz kalması üzerine, yerel yönetim reformuna ilişkin kanunlarda olduğu gibi, reform düşünülen her idari alan için ayrı kanuni düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır.

Bu kapsamda hazırlanan Kültür ve Turizm Bakanlığının Bazı Taşra Kuruluşlarının İl Özel İdareleri ve Belediyelere Devrine İlişkin Kanun Tasarısı 2006 yılında TBMM'ne sunulmuştur. Bu tasarıda da genel anlamda yukarıdaki bölümde belirtilen hedef doğrultusunda taşra teşkilatlarının yerel yönetimlere devri öngörülmektedir.

Tasarının gerekçesinde, kültürel miras ve kültürel değerlerin daha iyi korunabilmesi ve geleceğe aktarılabilmesi için bu miras ve değerlerin daha iyi tanıtılmasının gerektiği belirtilerek, bu hedefe ulaşmak ve ek kaynaklar oluşturmak için söz konusu hizmetlerin yerel yönetimlere devrinin amaçlandığı belirtilmektedir. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kanununda belirtilen ören yerleri ve ulusal müzeler ile yazma eser kütüphaneleri kapsam

dışında tutulmuştur. Tasarı 2010 yılında Başbakanlık tarafından yenilenmiş fakat henüz kanunlaşmamıştır (TBMM Kanun Tasarıları).

2.3.3. Yerelleşme ve Bölgesel Kültür Kavramı

Dünyada bir taraftan küreselleşme doğrultusunda gelişmeler yaşanırken diğer taraftan ise, küreselleşme ile tezatlık içerisinde bulunan bölgeselleşme akımları yaygınlık kazanmış bulunmaktadır. Dünyada birçok ülke, başta ekonomik olmak üzere çeşitli alanlarda birbirleriyle işbirliği yapma çabaları içerisine girmektedirler. Yönetimsel açıdan bölgeler, merkezi yönetimle yerel yönetimler arasında yer alan alansal birimler bulunmaktadır.

Ekonomik alanda bölgesel bütünleşme hareketleri giderek önem kazanmaktadır. Günümüzde üç ayrı kıtada bölgesel ticaret blokları oluşmaktadır. Avrupa Kıtasında, Avrupa Birliği, Amerika Kıtasında, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA), Asya Kıtasında Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) bölgesel ekonomik entegrasyonlara örnek oluşturmaktadır.

Ulus devletlerin daha geniş pazar ve müttefik arayışıyla giriştikleri bölgeselleşme hareketleri, küreselleşme sürecinin bir aşaması olarak düşünülebilirken bu sürecin karşıtı olarak ortaya çıkan yeni bir gelişme olarak da değerlendirilebilmektedir. Ekonomik amaçla oluşturulan bölgesel blokların, blok dışındaki ülkelere ve pazarlara karşı koruyucu politikalar uygulaması küresel kültürel bütünleşmenin karşısına çıkan bir engel olarak algılanabilmektedir.

Özellikle Avrupa Birliği politikasının merkezileşmesi, etkili bölgesel yönetimin öneminin artmasını kolaylaştırmaktadır. Eğitim, uluslararası finans ve endüstri ile sosyal hizmetlere yönelik toplu hizmetlerin bölgesel olarak sağlanması önem kazanmaktadır. Bölgesel yönetimler, daha yerel ve daha doğru bilgiye sahip ve temel aktörlerin başarılı bir şekilde ilişkiye girebileceği ölçekte olduklarından, sanayinin ihtiyaçlarını daha iyi tespit edebilmektedirler. Bölgesel yönetimler, kültürel, ulusal ve ekonomik yönetimin vazgeçilmez birer unsuru olmaktadır.

2.3.4. Halkın Hizmet Beklentilerinin Değişmesi ve Çeşitlenmesi Açısından Kültür

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı tarafından, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyelerinin kültür kurum ve kuruluşları çalışanlarına yönelik 2010 yılında düzenlenen, kültür yönetimi eğitimi de bu kapsamda ele alınabilecek programlardandır (<http://.istanbul2010org> Er. T:01.05.2013). Kültür hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunların önemli bir kısmının alınacak kimi tedbirlerle giderilmesi mümkün olmaktadır.

Belediyelerin Kültür alanında sunulan hizmetlerinin verimli bir şekilde gerçekleşmesi, halk tarafından benimsenmesi ve destek görmesi için, hizmetlerin yürütülmesine uygun bir ortamın sağlanması gerekmektedir. Çeşitli yasal düzenlemeler yoluyla belediyelerin hareket kabiliyetlerinin artırılması, onların yönetsel ve mali olanaklarının güçlendirilmesi, eğitim ve kültürün önemi konusunda hem yerel halkın hem de yöneticilerin yeterince bilinçlendirilmesine yönelik politikalar geliştirilmesi ilk akla gelen çözüm sayılabilmektedir (<http://idari.cu.edu.tr/i.güneş/yerel/eğitim/7.htm>,Er.T:01.05.2013).

Mevcut kanunlarda, yerel ve ortak nitelikli kültürel alanlarla ilgili olarak belediyelere genel yetki verilmiştir. Kanun tekniği açısından bu yöntem gerekli olsa da belediye yöneticileri, kanunda “kültür ve sanat” ibaresi kullanılarak genel olarak belirtilen bu konuda hareket alanlarını genişletmekten çekinmekte yada kendilerini bu alanlarda görevli saymamaktadır. Bu nedenle belediyelerin kültürel alandaki görev tanımının bu konuda çıkartılacak yönetmeliklerle netleştirilmesi gerekmektedir.

2.3.5. Şehirlerin Yapı ve İşlevlerindeki Değişimler Açısından Kültür

Kültür hizmetlerinin organizasyonlarında yerel kültürün gerekliliklerine dikkat edilmemektedir, bu nedenle halkın yeterli katılımı sağlanamamaktadır. Yerel yönetimlerin kültür politikaları ve kültür programları konusunda belli bir standart geliştirilememektedir. Konunun muhatapları tarafından yapılan toplantılarda bu husus dile getirilebilmektedir (Marmara Belediye Birliği ,t.y.).

2004 yılından sonra yerel yönetim reformu beklentileri kapsamında ilgili mevzuatta yapılan değişikliklerin de bu olumlu süreci hızlandırdığı kabul edilmektedir. Yerel yönetim reformu kapsamında yapılan düzenlemeler geçmişe göre ileri bir adım olarak kabul edilse de, mevzuatta konuyla ilgili düzenlemeler yeterli olmamaktadır.

Yerel kültür politikaları, belediye başkanlarının konuya yaklaşımına veya ilgili yöneticilerin yeteneğine bağlı olarak şekillenmektedir. Hizmet içi eğitim ve seminer ihtiyacı da belediyelerin hizmet başarısını etkileyen diğer bir faktörü oluşturmaktadır. Özellikle Mahalli idare birliklerinin bu konudaki çalışmaları dikkat çekmektedir. Marmara Belediyeler Birliği bu konuda belediyelerle ortak protokoller yapmaktadır (Marmara Belediye Biriliği ,t.y.).

Türkiye Belediyeler Birliği, belediye mevzuatında yapılan değişiklikler ve diğer rutin çalışma alanlarında “belediye akademisi” ismi altında eğitim çalışmaları yaparak bu konularda belediyeleri düzenli olarak bilgilendirmektedir. TBB tarafından internet destekli ve interaktif olarak belediyelerde çalışan personeller için düzenlenen İngilizce eğitim programına 6000 civarında başvuru olmuş, 2010 yılından başlayarak bir yıl süren bu program ilk sertifikalı mezunlarını vermiştir(TBB.t.y.<http://www.tbb.gov.tr>. Er. T: 01.05.2013).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. KÜÇÜKÇEKMECE SEFAKÖY KÜLTÜR MERKEZİ ÖRNEĞİ

3.1. Kültür Merkezi Kavramı ve Özellikleri

Kentlerin niteliğinde ve işlevlerinde meydana gelen değişimler, kent yönetimlerinin, demokratik bir yönetim birimi ve etkin, verimli birer hizmet sunma birimi olarak, kamu hizmeti sunmadan işletme niteliğine, örgüt ve yönetim anlayışından demokratikleşmeye, etkin ve verimli hizmet sunma ilkelerinden modern yönetim tekniklerine, alternatif hizmet sunma yöntemlerinden sosyal sorumluluk ve ahlak anlayışına kadar, yerel yönetimlerin görünümünü belirleyen birçok alanda kendisini görebilmek mümkün olabilmektedir.

Hızla büyüyen kentsel büyümenin en önemli sonuçlarından ve sorunlarından biri de geniş alanlara yayılan ve sayısı hızla artan nüfusun nitelik ve nicelik açısından kent yönetimlerinden daha çok hizmet istemesidir. Kentsel nüfus kendisine sunulan mevcut hizmetlerle yetinmeyecek ve daha çok hizmetin kendisine sunulmasını talep edecektir.

Böylelikle kentleşme, yerel yönetimlerin hizmetlerinde bir genişlemeye ve artışa sebep olmaktadır. Küreselleşme, ülkeler arasındaki fiziksel ve ekonomik sınırları önemsizleştirerek ülkelerin ekonomik egemenliklerini törpülemektedir. Böylece küresel ekonomik sistemin temel birimleri olarak kentler giderek önem kazanmaktadır.

Değişimin süreklilik kazandığı bir zamanda yerleşme eğilimlerinin önemli bir parametresi olan yerel yönetimlerin ve kentlerin yapısında ve işlevlerinde meydana gelen değişimler; yerel yönetimlerin, demokratik bir yönetim birimi ve etkin, verimli hizmet sunan birimler olması anlamında, kamu hizmeti sunmadan işletme niteliğine; örgüt ve yönetim anlayışından demokratikleşmeye başlayarak birçok alanda aktif olarak varlığını sürdürmeye başlamıştır (<http://share.pdfonline.com.Er>, T: 12.27.2012).

Bütün bu değişim talepleri karşısında Türkiye’de yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılmasının gerekliliği anlaşılmış, kültür merkezleri birer aracı kurum olarak ön plana geçmiş ve bu süreçte yerel yönetimlerde önemli düzenlemeler yapılmıştır. Yerel yönetim reformları hem AB’ye uyum süreci ile ilgili olarak bir dinamizm yakalamak hem de küresel gelişmelere ayak uydurabilmek için yapılan reformlar olarak algılanabilir.

3.2. Türkiye’de Yerel Kùltür Uygulamaları ve Ortaya Çıkan Sorunlar ile Çözüm Yolları

2000’li yılların başından itibaren belediyeler tarafından sunulan hizmet anlayışının gelişmesiyle birlikte sosyal belediyecilik anlayışının da ötesinde yerel toplumun ekonomik, sosyal, kültürel ve fiziki gelişiminden sorumlu belediyecilik anlayışı ortaya çıkmıştır. Öncelikli olarak büyük kentlerde sosyal yardımlar ile başlayan belediyecilik anlayışı giderek yelpazesini genişletmekte ve sosyal ihtiyaçlara duyarlı, kültürün toplumsal önemini doğru olarak tahlil etmiş ve bu sayede kültürel ve fiziki unsurlara daha önem veren bir hale bürünmektedir.

Yeni yerel yönetim anlayışı ile belediyeler özellikle kültürel etkinlikler ve sosyal yardımlara eğilmiş gibi görünse de tüm bu hizmetler sonucunda buldukları bölgenin ekonomisine katkısı oldukça büyüktür. Ancak, Ersöz’ün de belirttiği gibi ‘Türkiye belirli Büyükşehir belediyeleri ve sınırlı sayıdaki il ve ilçe belediyeleri dışında özellikle küçük ölçekli birçok il ve ilçe belediyesi ise temel kentsel hizmetleri yeterince karşılayamamakta ve kentlerin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasına ilişkin çok sınırlı etki yapabilmektedirler’(Ersöz.(t.y.).[http://imsek.ibb.gov.tr/imsek-el sanatları-kursları/webedition/file/documans/halisyunusersoz.doc](http://imsek.ibb.gov.tr/imsek-el_sanatları-kursları/webedition/file/documans/halisyunusersoz.doc).Er. T: 01.05.2013). Belirtilen bölgelerin yeterli hizmet sağlayamaması sonucunda göç alma olasılıkları oldukça düşüktür ki yatırım ve göç olmadığı müddetçe bölgenin kalkınması da mümkün olmamaktadır.

Türkiye’de ekonomik refah seviyesinin artması ve demokratik olgunluk anlayışının yaygınlaşması sonucunda yerel kültürel hizmetlerle ilgili sorunlarda geçmişe göre azalmalar olduğu gözlenmektedir. Ancak belediyelerin mali imkanlarının kısıtlı olmasından ve idari vesayet denetiminin dar yorumlanmasından kaynaklanan genel problemlerinin yansıması olarak, kültür hizmetlerinin yürütülmesi sırasında birtakım problemler devam etmektedir.

Geray tarafından 1994 yılında yayınlanan bir makalede belediyelerin eğitim ve kültür etkinliklerinde yaşadığı sorunlar aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;

- Belediyelerin kültür ve eğitimle ilgili çalışmaları bu konularda yeterli yetişkinlik düzeyinde değildir.

- Örgün eğitim kurumlarıyla işbirliği sağlanamamakta, üniversiteye hazırlık kursu açılması talebi engellenmektedir.
- Vali ve kaymakamlar, belediyelerin geleneklere ve Belediye Yasasına göre giriştikleri etkinlikleri, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası Kapsamına sokarak engellemektedir.
- Belediyelerin kültürel ve eğitsel konulara eğilmesi yerine temizlik, zabıta, yol, su, kanalizasyon gibi konularda hizmet vermesini savunanların ağır bastığı durumlarda bu kültürel hizmetler başarılı olamamaktadır.
- Radyo ve televizyon ile ilgili yasalar, belediyelerin yerel halkla çağdaş kitlesel iletişim kurmasını yasaklamaktadır (Geray, 1994: 10).

Belediyelerde kültürel alanda yaşanan sorunları yukarıdaki perspektifi de içerecek şekilde daha da genişleterek ele alan Pektaş ise aşağıdaki konulara vurgu yapmaktadır (Pektaş, 1999: 25).

- Belediyelerin kültür ve eğitimle ilgili çalışmaları yeterli düzeyde değildir. Yetersizlik özellikle personel açısından kendisini göstermektedir. Deneyimli, kalifiye personel sayısındaki yetersizlik, yeni kadrolara ihtiyaç duyulması, kadro tekliflerinin bürokratik engellerle karşılaşması gibi nedenler, bu hizmetlerdeki başarıyı büyük ölçüde güçleştirmektedir.
- Hizmet içi eğitim ve seminer ihtiyacı da belediyelerin hizmet başarısını etkileyen diğer bir faktördür. Bilindiği gibi hizmet içi eğitim, özel ya da kamusal işyerlerinde ücretli veya aylıklı olarak çalışanların görevlerinin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmek amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerini ifade etmektedir.
- Türkiye’de belediye hizmetlerinin daha iyi yürütülmesi amacıyla yönelik olarak belediyecilik eğitimi veren çok az sayıda kurum bulunmaktadır. Ayrıca verilen eğitimin de zabıta, saymanlık ve özlük işleri gibi alanlarla sınırlı kaldığı söylenebilir. Özellikle eğitim ve kültür hizmetleri konusunda bir hizmet içi eğitim kurumunun yokluğu, bu hizmetlerdeki etkinsizliğin önemli nedenlerindedir.

- Örgün öğretim kurumları ile yeterli işbirliği sağlanamamaktadır. Bu konuda idari engellerin de çıkarıldığı görülmektedir. Kimi okullarda yoksul öğrencilere belediyelerin yardım talebinin geri çevrilmesi, üniversiteye hazırlık kursları açılmasının önlenmesi gibi olaylar bu duruma birer örnek oluşturmaktadır.
- Belediyelerin geleneklere ve yasalara dayanarak giriştikleri çeşitli etkinlikler, mülki yönetim amirleri tarafından "Toplantı ve Yürüyüş Yasası" kapsamına sokulmak suretiyle yasaklanabilmektedir.
- Yerel halk tarafından belediyelerin öncelikli olarak daha çok, temizlik, yol, su, kanalizasyon, zabıta gibi alanlarda hizmet vermesi gerektiği düşünülmektedir. Eğitim ve kültür hizmetlerine eğilimin kaynak ve zaman kaybına neden olacağı ve bu hizmetlerle ilgilenilmemesi gerektiği fikri de birçok kişi tarafından savunulmaktadır. Bu fikrin ağır bastığı durumlarda eğitim ve kültür hizmetleri ile ilgili çalışmalar başarılı olamamaktadır.
- Televizyon ve radyoya ilişkin yasal düzenlemeler, belediyelerin yerel halkla çağdaş düzeyde kitlesel iletişim kurmasını yasaklayıcı kurallar içermektedir.
- Eğitim ve kültür hizmetlerinin planlanma ve uygulanma aşamalarında halkın katılımı göz ardı edilebilmekte, yerel halkın talepleri ve bu alanlarda yürütülen hizmetler karşısındaki tutumu yeterince önemsenmemektedir.
- Belediye yöneticilerinin eğitim ve kültür konusuna bakış açıları ve yaklaşımları, temel bir eğitim ve kültür politikasına bağlanmış değildir. Söz konusu sorunun en temel nedenlerinden biri, bu yöneticilerin mensup oldukları siyasal partilerde birbirinden farklı politikalar üretiliyor olmasıdır. Sonuç olarak da her yönetim değişikliğinde eğitim ve kültür hizmetleri, içerik ve verilen önem bakımından farklılıklar göstermektedir.
- Eğitim ve kültür hizmetlerinde kimi zamanlar, yerel halka değil de dışarıdan gelenlere yönelmektedir. En iyi örnekleri turizm sektörünün yoğunluk kazandığı bölgelerdeki belediyelerde görülen bu sorun, bir yandan halk ile yönetim arasındaki dayanışmayı azaltmakta, diğer yandan da yerel halkı kültürel bir iç çatışmayla karşı karşıya bırakmaktadır.

- Belediye bütçelerinde eğitim ve kültür hizmetlerine ayrılan paylar oldukça düşük düzeydedir. Altyapı ve imar hizmetlerine daha fazla ilgi gösteren belediyeler eğitim ve kültür hizmetlerine pek öncelik tanımamaktadırlar. Bu durum da hizmetlerin yeterli miktarda ve kalitede sunulmasını engellemektedir (Pektaş, 1999: 26).

Belediyelerde kültür alanında yaşandığı iddia edilen bu sorunların bir kısmı halen devam etmekle beraber, toplumumuzun yaşamakta olduğu ekonomik, siyasal ve kültürel bir takım değişimler ve AB adaylık ve katılım müzakeresi sürecinin yarattığı demokratik ortam sonucunda, kültür hizmetlerinin yürütülmesinde yaşanan sorunların bir kısmının bugün ortadan kalktığı gözlemlenmektedir. Ancak kültür hizmetlerine bütçelerden ayrılan paylar halen düşük düzeydedir. Altyapı ve imar hizmetlerini henüz tamamlayamayan belediyeler kültür hizmetlerine öncelik tanımakta zorlanmaktadır. Bu payların dengeli ve sürekli olarak artırılması gerekmektedir. Bu durum kültürel hizmetlerin niteliğini ve niceliğini etkilemektedir.

3.3. Sefaköy Kültür Merkezi

Yasal adı "Sefaköy Kültür ve Sanat Merkezi" olan kuruluş, halk arasında "Sefaköy Kültür Merkezi" olarak bilinmektedir. Bu bölümde Küçükçekmece ilçesinde Sefaköy Kültür Merkezi üzerine bilgi verilecektir.

Birinci ve ikinci bölümde ele aldığımız yerel yönetimlerin faaliyet alanlarından biri olan kültürel faaliyetlerin Sefaköy bağlamında nasıl gerçekleştiği, Küçükçekmece Belediyesinin bir kuruluşu olan Sefaköy Kültür Merkezi'nin hangi kültürel ve eğitim faaliyetlerinde bulunduğu değerlendirilecektir.

3.3.1. Sefaköy Tarihi

Sefaköy, 1879-1890 yılında Bulgaristan Deliorman'dan göç eden Karaömeroğlu İbrahim Safra tarafından Safraköy adıyla İstanbul'da kurulmuş olan, bugün Balkan göçmenlerinin yoğun olarak yerleşik oldukları bir semttir. İlk adı Sofraköy daha sonra Safraköy ve son olarakta şimdiki adıyla SEFAKÖY olmuştur. Sefaköy semtinde 1900'lerin

başında sadece 2-3 ev vardır. Ancak 1940'larda Sefaköy'de tarım arazileri ve çiftlikler kurulmaya başlamıştır. 1960'larda nüfus artışı, başta Bulgaristan olmak üzere Balkanlar'daki soydaşlarımızın göç etmeleri ve gecekondu yapımı başlayınca nüfus 20.000'e kadar çıkmıştır (tr.wikipedia.org/wiki/Sefaköy Er. T: 27.12.2012).

Nisan ve Mayıs 1913 tarihinde bölgenin sosyo kültürel yapısı üzerine tarafımdan yapılan söyleşilerden elde edilen bilgiler aşağıda değerlendirilmiştir. Söyleşiler, bölgede uzun süredir yaşamakta olan, orta yaş ve yaşlı diyebileceğimiz insanlarla yapılmıştır. Söyleşiler 30 dakika ile 1 saat kadar sürmüş, söyleşiler sırasında tutulan notlar değerlendirilmiştir.

- *“İçerisinde genel olarak Karşılıkların bulunduğu ayrıca Balkanlardan gelen insanların da yer aldığı, gecekonduculardan oluşan köy gibi bir yer iken şimdilerde gençlerimizin kültürel anlamda bir şeyler paylaşabildikleri bir merkez haline gelmeye başlamıştır.”*
- *“Biz ilk geldiğimizde kuş uçmaz kervan geçmez bir yerdi. Yayla gibiydi. Babalarımızın zoruyla kaldık buralarda. Ev- bark yoktu. Derme –çatma evler yaptık. Tarımla uğraştık. Hayvancılık yaptık. Yol –su –elektrik bile sıkıntılıydı. Zamanla her yer gibi buralarda doldu doldu ve taşıyor artık. Bizim gelenek-göreneklerimiz aşar oldu. Torunlarımız ve onların çocukları için iyi bir yer olmaya aday bir semt.O zamanlardan bu zamanlara geldiğine göre, daha da ileriye gider diye düşünüyoruz. Ama evladım bize göre değil.”*
- *“Çocukluğumun ilk 9 senesinin geçtiği yer. O zamanlardan aklımda kalanlar: sancak tül, Hilmi bakkal, kartal saha, uçurtma, misket, gazoz kapağı, tüf-tüf ve dirim sitesi.”*
- *“15 senedir oturduğum daha da oturulması hafiften varoş mekan. Şimdi daha azalmakla beraber hala ortalıkta serbestçe dolaşan atları görebilirsiniz. Çingenelerin yerleşik hayata geçmesinde önemli katkılar sağlamıştır.”*
- *“Bende 36 senedir Sefaköy'de oturuyorum. Yani doğduğumdan beri. Büyükşehir in Küçükçekmece'ye ayırdığı pay 812 trilyon. Çok değişimlere uğradı. Bence giderek modernleşen bir yer. Varoş kesimin %90 ı İnönü mahallesinde yaşar. Sefaköy merkezi (armoni park civarları) gayet normal ve moderndir.”*

Küçükçekmece ilçesinin belediye, kaymakamlık, emniyet, nüfus, tapu müdürlüğü gibi kamu bina ve hizmet alanları bu semt merkezindedir. Spor kulüpleri Küçükçekmece ilçesinin en eski üç kulübünden biri olan Sefaköyspor, 1959`da Tevfikbey Mah.de kurulmuştur. Sefaköyspor dışında, Sefaköy Kartalspor, Söğütlüçeşmespor, Gültepe Özgençlikspor, İstanbul Sinopspor, Filizspor, Öz Muratspor, İstanbul Trabzonspor, Yeni Ufukspor ve Alkanspor kulüpleri vardır. Şu Anki Nufüsü 1.000.000 olarak biliniyor Türkiye'deki en büyük ikinci mahallede İnönü'dür.

Sefaköy'e bağlı mahalleler, Tevfikbey, Söğütlüçeşme, İnönü, Fevzi Çakmak, Sultanmurat, Kemalpaşa, Kartaltepe, Beşyol, Mehmet Âkif ve Gültepe mahalleleridir (tr.wikipedia.org/wiki/Sefaköy Er.T: 12.27.2012).

3.3.2. Sefaköy Kültür Merkezinin Kuruluşu

“Türkiye'nin en modern Kültür ve Sanat Merkezi unvanına sahip olan, 2009 yılında hizmete açılan bu Kültür ve Sanat Merkezi , aynı zamanda bir Kültür Kompleksi olma özelliğini de taşıyor. SKSM, 11.520 m²lik kapalı alanda, 1 adet 507 kişilik büyük sahne, 17 adet atölye ve sergi alanı gibi birçok aktivite alanını da içinde barındırmaktadır” (www.sefakoykultursanat.com/ Er. T: 27.12.2012).

Sefaköy Kültür Merkezi; sunduğu hizmetlerle toplumsal gelişmişlik hedefini ve kültürel bakış açısını genişletme amacını gütmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda örneğin çocuklar için zorunlu eğitim dışında kalan boş vaktini kaliteli geçirebileceği ücretsiz hizmetler sayesinde kötü alışkanlık kazanan toplumun sosyo-kültürel yapısını bozacak eğilimler yerine donanımlı ve eğitilmiş bireylere dönüşmeleri önce yerel sonra da toplumsal hatta uluslararası boyutta anlamlıdır.

Sefaköy Kültür Merkezi; basına yansıyan haberleri bakımından incelendiğinde olumsuz bir eleştiriye ya da faaliyetlerinin sonuçları bakımından olumsuz bir etkinliğe rastlanmamıştır. Yerel birimlerin siyasi kimlikleri olması sebebiyle ortaya konan siyasi eleştiriler yönetimin Küçükçekmece Belediyesine ait olması nedeniyle oluşmuştur. Bu noktada toplumsal bakış açısı A siyasi görüşü ya da B siyasi görüşü temsil noktasından

uzaklaşmalı ve toplumun temel kültür değerleri gözetilerek faaliyet ve etkinlikler ortaya konmalıdır.

Resim 1:Sefaköy Kültür Merkezinin resimleri

Sefaköy Kültür Merkezi internet tanıtım sayfasında kurum üzerine aşağıdaki bilgileri vermektedir.

“Planlı yapılaşmasını tamamlamış, 'mutlu insanların evi', 'cazibe merkezi' bir kent olmak söyleminden hareket eden kültür merkezi alt yapıdan, üst yapıya kadar kentsel tasarımında modern bir şehre yakışır ilçe olup, tüm kentin ilgisini çekecek büyük donatıları içinde barındıran, yaşayanlarının beklentilerine cevap bulabilecekleri huzurlu ve sağlıklı toplumu barındıran bir cazibe kenti oluşturmaya çalışmaktadır.”
(www.sefakoykultursanat.com/ Er. T: 27.12.2012)

“360° Belediyecilik” vizyonunda; insan ihtiyaçlarının tamamını oluşturan 10 temel kavrama yer verilmiştir.360 Huzur, 360°Mutluluk,360 şefkat, 360 Yaşam, 360°Güven, 360 Paylaşım, 360 Koruma, 360 Destek, 360° Gelişim, 360° Belediyecilik ve bu 10 temel kavram, vatandaşlarımızı her açıdan kapsamlı ve vatandaşlarımızın etrafında görünmez bir hizmet çemberi oluşturulmasını sağlamalıdır.”(www.belediyegazetesi.net.Er. T: 01.05.2013).

Sosyal adalet ilkesi doğrultusunda doğal ve kültürel değerleri koruyarak, Küçükçekmecelilerin yaşam standartlarını yükseltmek için katılımcı ve insan odaklı yaklaşımları kapsayan "360 belediyecilik” İlçedeki vatandaşlara sosyal statü, etnik köken, eğitim düzeyi, yaş ve cinsiyet, hizmet alanı coğrafi konumu gibi ayrımcılıklar yapmadan eşit

hizmet sunmayı misyonun temel ilkesi olarak benimseyen sanat merkezi, tarihi ve coğrafi özellikleri bakımından özel bir konuma sahip olan ilçenin bu değerlerinin korunması ve Belediye yönetim ve faaliyetlerine yön verilmesinde vatandaşımızın da söz sahibi olması gerektiğinden yola çıkarak katılımcı yönetim anlayışının benimsenmiş olması da misyonun içinde yer almaktadır. İnsanların toplum halinde yaşamaktan kaynaklanan tüm ihtiyaçlarını, bunun dışında da bireysel yaşamlarında gereksinim duydukları tüm alanlarda belediyelerin vatandaşının yanında yer alması ve ona hizmet sunmasını kapsayan 360' belediyecilik anlayışıyla hizmet sunmak politikası güdülmektedir (www.sefakoy.kultursanat.com, Er. T: [01.05.2013](http://www.sefakoy.kultursanat.com)) .

3.3.3. Toplumsal Anlamda Çevreye Katkısı

Sefaköy Kültür ve Sanat Merkezi bünyesinde faaliyet gösteren bilgi evleri Küçükçekmece ilçesindeki ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin;

- Bilginin değerini ve önemini anlamalarını sağlamak,
- Bilgiye ulaşma ihtiyaçlarını karşılamak,
- Yeteneklerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine imkân sunmak,
- Kültürel düzeylerini ve akademik başarılarını yükseltmek,
- Sosyal ve kişilik gelişimlerini desteklemektir.

Bilgi evlerinde (8-14 yaş gurubu) çocuklara, okul harici zamanlarını en iyi şekilde değerlendirebilecekleri sosyal faaliyetler, yeni hobiler edinebilecekleri kulüp faaliyetleri, dersleriyle ilgili destek alabilecekleri etütler, sağlıklı bir birey olmaları yönünde katkı sağlayıcı rehberlik hizmetleri gibi hizmetler, alanlarında uzman eğitimciler tarafından verilmektedir.

3.3.4. Sefaköy Kültür Merkezinin Etkinlikleri

Atölye çalışmasında Türk ritim kalıpları ve çalgıları olmak üzere; Türk, Klasik Batı, Latin Amerika ile Afrika perküsyon ve ritimlerine dair perküsyon topluluk eğitimi, amatör ve akademik formasyonda iki ayrı kategoride verilmektedir. Atölye çalışmasına seçmelerde

başarılı olanlardan oluşturulacak 20 kişilik grup ile devam edilmektedir. Dersler 2 saat x 32 hafta = 64 saat olarak verilmektedir. Söyleşi, sinema, konser, gösteri ve sergi etkinlikleri adresinden aylık ve haftalık olarak güncellenerek halka bilgi verilmektedir. (www.sefakoy.kultursanat.com,Er.T:01.05.2013).

Sayısal Etütler ve Konu Anlatımları

Öğrencilerin Matematik ve Fen Bilgisi derslerine yardımcı olunmaktadır. Ödevlerini yapmalarına ve zorlandıkları konularda konu tekrarları yapılmaktadır. Ayrıca konu anlatımları ile öğrencilerin okulda gördükleri derslerine de yardımcı olunmaktadır.

Sözel Etütler ve Konu Anlatımları:

Öğrencilerin Türkçe, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Tarih ve Coğrafya derslerine yardımcı olunmaktadır. Ödevlerini yapmalarına ve zorlandıkları konularda konu tekrarları yapılmaktadır. Ayrıca konu anlatımları ile öğrencilerin okulda gördükleri derslerine de yardımcı olunmaktadır.

İngilizce Etütler ve Konu Anlatımları

Öğrencilerin İngilizce derslerine yardımcı olunmaktadır. Ödevlerini yapmalarına ve zorlandıkları konularda konu tekrarları yapılmaktadır. Ayrıca konu anlatımları ile öğrencilerin okulda gördükleri derslerine de yardımcı olunmaktadır.

Serbest İnternet Saatleri

Serbest internet saatlerinde Bilgi Evine kayıtlı öğrenciler eğitim gözetiminde ve desteği ile rahatlıkla ödevlerini araştırabilmekte ve çıktılar alabilmektedir. Ayrıca oyun oynamak isteyen öğrenciler de yine öğretmenler gözetiminde oyunlarını da oynayabilmektedir.

İngilizce Kursu

Dinlediğini anlayabilme ve konuşmaya dayalı olan kursta, üyeler; pratik yaparak kelime dağarcıklarını zenginleştirebilmekte ve İngilizcelelerini geliştirebilmektedirler.

Bilgisayar Kursu

Kursta üyeler, hayatın her alanına giren ve artık bir ihtiyaç olan bilgisayarı tanımakta ve bilgisayar programlarını doğru olarak öğrenip bu alandaki tüm ihtiyaçlarını karşılayabilmektedirler.

Resim Kursu

Eğlenerek öğrenmek veya içindeki ressamı keşfedip duygularını, düşüncelerini renklerle ve şekillerle yansıtmak isteyen geleceğin sanatçılarına fırsat sunulmaktadır. Renkli hayaller beyaz tuvallere yansıtılmaktadır.

Gitar Kursu

Öğrencilerin değişik zekâ alanlarına hitap ederek öğrencileri her yönüyle geliştirmeyi hedefleyen Bilgi Evleri Sanat Branşları ile öğrencilerin sosyal bireyler olarak yetişmesine katkı sağlamaktadır. Sanat Branşlarından olan gitar kursunda öğrencilere gitar çalma ve nota bilgisi öğretilmektedir.

Keman Kursu

Sanat Branşları içerisinde yer alan keman kurslarında öğrencilere keman çalma ve nota bilgisi öğretilerek müziğin sihirli gücünü eğitime kanalize etme hedeflenmektedir.

Karikatür Kursu

Bilgi Evlerinde verilmekte olan karikatür kurslarında karikatür çizim teknikleri alanında uzman öğretmenler tarafından öğrencilere bilgiler, teknikler aktarılmaktadır. Öğrencilerin kendilerini sanatla ifade edebilme yetisini geliştirmek ve onların eğitim hayatlarına katkı sağlamak için Bilgi Evlerinde Karikatür Kursları verilmektedir. Bilgi Evlerinde üyelerin sosyalleşmesini sağlamaya yardımcı olmak ve yeteneklerini keşfedip, stres atarak eğlenceli bilgi edinmelerini amaçlayan kulüp faaliyetleri de bulunmaktadır.

Bilgi evlerinde faaliyetlerine devam eden kulüplerden bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz : (Sefaköy Bilgi Evi - Küçükçekmece Belediyesi
www.kucukcekmece.bel.tr/bilgievleri.Er. T: 23.05.2013).

- REHBERLİK: Bilgi Evinde Rehberlik alanında da öğrenci ve velilere hizmet verilmektedir. Rehberlik hizmeti verilen alanlar;

- Eğitim Danışmanlığı
- Kişisel Sosyal Danışmanlık
- Psikolojik Danışmanlık
- Aile Danışmanlığı
- Mesleki Danışmanlık
- Öğrenci kulüpleri

- KÜTÜPHANE

Kütüphanede ilköğretim öğrencilerine hizmet vermektedir. Öğrenciler, ister okuma salonumuzda isterse de ödünç kitap alarak kütüphane kaynaklarından yararlanabilmektedirler. Ayrıca 8-14 yaş grubu için sanat merkezi bünyesinde; keman, piyano, tiyatro, gitar, halk oyunları ve modern dans, keman ve bağlama ile yetişkinlere yönelik kurslar mevcuttur. Tüm bu faaliyetlerle; öncelikle yerel kültürün geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Resim 2:Sefaköy Bilgi Evleri, Masal Kulübünde Üyelerin Çeşitli Etkinlikleri

Resim 3: Bilgi Evi Üyeleri Emirgan Korusunda Yapılan Lale Festivalinde

Sefaköy Bilgi Evlerinde rehber öğretmenin eşliğinde her gün düzenlenen veli seminerinde çocuk eğitimi hakkında bilgi verilmektedir.

Resim 4: Bilgi Evi üyeleri Veli Seminerimiz

Resim 5:Sefaköy Kültür ve Sanat Merkezi "Moda ve Tekstil Tasarım Sergisi"

**Resim 6: Sefaköy Kültür ve Sanat Merkezi ünlü yazar Tuna Kiremitçi'yi ağırladı
"Çocuk Okur Yazar Buluşmaları".**

3.4. Sosyal Sorumluluk Anlamında SKM Uygulamaları

Küçükçekmece belediyesi Sefaköy Kültür ve Sanat Merkezi örneği üzerinde yapılan bu genel değerlendirmeler ışığında, bütüncül belediyeciliğin uygulanmasında mali imkanların yeterli olmasının yanında kaynakların verimli kullanılmasının da önemli olduğunu söylenebilir. Yerel yöneticiler kısıtlı imkanlara sahip olsalar bile mevcut kaynaklarını verimli kullanarak, gereksiz harcama ve israftan kaçınarak kültürel faaliyetlerine bütçe ayırabilirler.

Verimlilik eksenindeki bu yaklaşımın yanında, yerel yöneticilerin kültür alanında istekli ve vizyoner bir bakışa sahip olmasının, belediyelerde kültürel faaliyetlerinin yürütülmesine, kültürel faaliyetlerin artmasına etkisi olacaktır.

Bu çalışmada örnek Belediye olarak incelediğimiz, Sefaköy Belediyesinin, Kültür ve Sanat Merkezi uygulamalarını hayata geçirmede birçok belediyeye öncü olabilecek faaliyetlerde bulunduğu söylenilebilir. Etkin bir faaliyet göstererek, gerçekleştirdiği hizmet ve projeleriyle çevre il ve ilçelerine önderlik yapmakta, yetişkinlere yönelik hazırlamış olduğu seminerlerde yalnızca bölgesel anlamda değil tüm Türkiye'ye örnek olmaktadır.

Sefaköy Kültür Merkezi'nin, alanlarında uzman çalışanlarıyla, çocuklara ve ailelere hizmet sağlayarak, eğitim ve kültürde, belediyecilik uygulamasını etkin bir şekilde hayata geçirdiği söylenebilir. ([Sefaköy Küçükçekmece Belediyesi](http://www.kucukcekmece.bel.tr/bilgi/evleri)
www.kucukcekmece.bel.tr/bilgi/evleri)

SONUÇ

Küreselleşme sürecinin yerel yönetimlerde ortaya çıkardığı etkileri, tüm boyutlarıyla geniş bir perspektiften yola çıkarak ve Küçükçekmece Sefaköy Kültür Merkezi örneğinde ele alan bu çalışma; küreselleşme sürecinin yerel yönetimlerde yapısal ve işlevsel dönüşümlere yol açtığını ileri sürmektedir. Küreselleşmenin yerel yönetimlerin yapılarında ve işlevlerinde gerçekleştirmiş olduğu etkiler yerel yönetimlerde yeni yapılanmaları gündeme getirmektedir.

Birçok ülkede olduğu gibi, gelişim sürecine bağlı yerel yönetim reformları ile Türkiye'deki yerel yönetimler yapısal ve işlevsel olarak değişmeye ve gelişmeye devam etmektedir. Yasal düzenlemeler ile yürürlüğe konulan bu yerel yönetimler reformları çağdaş dünya düzenine uyum sağlamak ve halk refahını en üst düzeye çıkarmak için en önemli unsurlardandır. Mevcut çalışma belirtilen değişim ve dönüşüm sürecini ele alarak irdelemeyi hedeflemiştir.

Küreselleşme sınırları ortadan kaldırarak bütün dünyayı etkisi altına almaktadır. Bu durum devletleri, kentleri, kurumları ve bireyleri etkilemektedir. Pek çok norm değişime zorlanmaktadır. İyi eğitilmiş insan kaynağı artık ülkeler için stratejik anlam ifade etmektedir. Yetişmiş ve öğrenmesini sürdüren insan kaynağının varlığı kent yönetimlerini ilgilendiren bir durum arz etmektedir. Durum böyle olunca özellikle yaygın eğitim alanında merkezi hükümetlerin denetleyici bir rol üstlenerek yerel yönetimleri güçlendirmeleri elzem olmuştur. Ülkemizde de son yıllarda bu durumun bazı belediyeler tarafından başarılı bir şekilde yürütüldüğü görülmektedir.

Halka en yakın hizmet birimi olması ve dinamik yapısıyla yerel yönetimler sosyal dönüşümün sağlanması ve istihdamı artırıcı mahiyette kurslar düzenlemektedir. Bu kursların düzenlenme amaçlarına bakıldığında kente uyum sağlanmasının öncelikle vurgulandığı görülmektedir. Bu durum ülkemizin sağlıklı bir kentleşmeye kavuşması ve kentlilik bilincinin yerleşmesi için dikkate değer bir adım olarak değerlendirilmelidir.

Küçükçekmece' de Sefaköy Kültür Merkezi yerel konumu itibarıyla tarihi ve kültürel mirasın korunması için yapılan restorasyon çalışmalarına katılmaktadır. Pek çok kültür-sanat etkinliği, proje kapsamında kabul edilerek uygulamaya konmuştur. Sefaköy Kültür Merkezi'nin, kültür-sanat etkinliklerinin fertlerin temel ihtiyaçlarından ve toplumların esaslı

dayanak noktalarından olduğu konusunda toplumsal bilinç düzeyinin yükseltilmesini sağlanması amaçlanmaktadır. Yetişkin eğitimi, kentlere göç eden kişilerin kent kültürünü benimsemesi ve farklı topluluklar arasında kültürel uyumun sağlanabilmesinde önemli bir araç olarak ele alınmaktadır. Bu çerçevede dil kursları ve sosyal uyum programlarının yanı sıra kentlere yeni göçenlerin, yaşam kalitesini yükseltmeye yönelik eğitimler tertip edilmektedir. Örneğin bu merkezlerde, ev idaresi, çocuk büyütme, çalışma, eğitim, gönüllü çalışma vb. alanlarda eğitimler vermektedir. Bireylere mesleki ve teknik kurslarla yeni iş, girişimcilik ve istihdam olanağı da sağlanması, Sefaköy Semtinde yaşam kalitesini artırması amaçlanmaktadır.

Buradan hareketle şu sonuca varılabilir. Küreselleşmenin sınır tanımayan etkisine karşı, yaygın eğitim ve kültür etkinliklerinin bulunduğu bölgenin ihtiyaçlarına karşı duyarlı olması gerekmektedir. Tüm bu kültürel faaliyetler oldukça çeşitli alanlarda yapılmakla beraber, belediyelerin kaynak sorunları da dikkate alınarak tüm Türkiye’de yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Yapılan programların toplumun talep ve duyarlılıkları göz önüne alınarak düzenlenmesi, vatandaşların kültürel etkinliklere katılımlarını artıracaktır.

Pragmatik bir yapıya sahip olan yaygın eğitim bulunduğu ülkenin norm, değer ve kültürel yapılarına uygun programlar geliştirmelidir. Her ne kadar küreselleşme ile dünya vatandaşlığı gündem de olsa da milli olmayı başaramayan bir eğitimin evrensele ulaşması olası değildir.

Bilginin büyük bir hızla dolaşıma girdiği ve dünyanın küresel köy haline geldiği zamanımızda, diğer toplumlarla her alanda rekabet edebilmenin yolu, yaşanan toprak parçası üzerinde geçmişle bağları koparmadan bireysel gelişimin ve toplumsal kalkınmanın sağlanmasından geçmiş olabilmektedir.

Merkezi yönetimin çerçevesini belirleyeceği genel kültür politikaları ve stratejilerinin içeriğini doldurma görevi, yerel yönetimlere bırakılmaktadır. Modern zamanın akışı içinde vazgeçilmez bir olgu olarak karşı karşıya bulunulan bir yaklaşım olarak yeni yerel kalkınma anlayışı, teorik kavramlaştırmalardan daha çok, kültürel kalkınma zemininde belediye ve yerel yönetimlerin icraat ve uygulamaları ile geliştirilebilecektir.

KAYNAKLAR

- Abadan, Y. (1956): "**Kültür Mefhumu ve Değişimi**", Yücel Mecmuası.
- Amiran,K.(1976): "**Genel Sosyoloji**",İstanbul,Fakülteler Matbaası.
- Aksoy, A. (2009): "**Zihinsel Değişim? AKP İktidarı ve Kültür Politikası**" Türkiye de Kültür Politikalarına Giriş İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Amin, S. (1993): "**Avrupa merkezilik**", İstanbul, Ayrıntı Yayınları.
- Ankara Büyük Şehir Belediyesi; (1991) "**Yerel Yönetimler**", Bem Yayınları, Ankara.
- Bennett, T. (1999-2006-2009): "**Kültürel Çalışmalar İçine Politika Koymak**".London: Routledge.
- Bilgiç, E. (1977): "**Milli Kültür Anlayışı**", Milli Kültür Dergisi Cilt 1,Sayı 1, Ocak.
- Bucak, E. B. (1993): "**Türkiye'de Eğitim Politikaları ve Siyasal Parti Ödülleri**", Ankara, Adım Yayınları.
- Bucak, E. B. (1993): "**Eğitimde Yerelleşme**", Ankara, Detay Yayınları.
- Çam, Esat; (1990): "**Siyaset Bilimine Giriş**", İstanbul, Der Yayınları.
- Çarkçı, A. (2008): "**Ulusal Kalkınma İçin Yerel Teklifler**" İstanbul, Şehir Yayınları.
- Çeçen, A. (1985-1986): "**Kültürel Haklar**", Ankara, TODAİE Yayını.
- Demirkan, T. (1996): "**Tarih Boyunca Kuşatılan Özgürlük Adaları**", Kentler Cogito (Sayı:8, 3.bs.).
- Deren, S. (2002): "**Kültürel Batılılaşma**" İstanbul, İletişim Yayınları.
- Dönmezer ,S. (1982): "**Sosyoloji**", İstanbul, İ.İ.T.İ.A. Nihat Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları.
- Eliot, T. (1962): "**Kültür Tanımına Yönelik Notlar. Londra**" Faber.

- Eliot, T.S. (1981): "**Kültür Üzerine Düşünceler**", Ankara, Kültür Bakanlığı.
- Erdentuğ, N. (1981): "**Kültür Nedir?**", Milli Kültür Dergisi.
- Erdoğan, İ. (1975): "**Kültürün Yönetim Fonksiyonlarının Uygulanmasına Etkisi ve Faktör Analizi Yöntemi İle Bir Araştırma**", İstanbul, İ.Ü.İ.F. İşletme İktisadı Enstitüsü Yayınları.
- Ergin, M. (1975): "**Türkiye'nin Bugünkü Meseleleri**", İstanbul.
- Erkal, M. (1993): "**Sosyoloji**", İstanbul, Der Yayınları.
- Eroğlu, H. (1987): "**Atatürk ve Milli Egemenlik**", Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Farabi (1989): "**El-Medinetü'l-Fazıla**" Divan Dergisi, İstanbul, MEB Yayınları.
- Fındıkoğlu, Z. F. (1956): "**Kültüre Dair**", Türk Yurdu Mecmuası.
- Fırat, S. (1999): "**Volsgeist'in Geri Dönüşü: İyi ve Kötü Milliyetçilik**", İstanbul, İş Bankası Yayınları.
- Geray C. - Hamamcı, C. (1994): "**Belediyecilik Eğitimi**", Türk Belediyecilik Derneği, Ankara, Konrad Adanauer Vakfı Yayını.
- Geray, C. (1994): "**Çağdaş Yerel Yönetimler**", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Cil.3 Sayı.5.
- Giddens, A. (2008): "**Sosyoloji**", İstanbul, Kırmızı Yayınları.
- Günay, Ü. (1999): "**Erzurum Kenti ve Çevre Köylerinde Dini Hayat**" Özel Sayı, Ankara.
- Güngör, E. (1986): "**Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik**", İstanbul, Ötüken Yayınevi.
- Güvenç, B. (1996): "**İnsan ve Kültür**". İstanbul, Remzi Kitapevi.
- Halıcı, F. (1981): "**Tarihimiz, Sanatımız ve Kültürümüz**", Milli Kültür Dergisi Cilt 3, Sayı 2, Temmuz.
- Irmak, S. (1983): "**Kültür ve Kültür Politikamız**", Kemalizm Dergisi.

- Kağıtçıbaşı, Ç. (1983): "**İnsan ve İnsanlar**", 6.Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi.
- Kapani ,M. (1992): "**Politika Bilimine Giriş**" (6.bs). Ankara, Bilgi Yayınevi.
- Kaplan, K. (1973): "**Türk Kültürü ve Gençliğin Ulusal ve Çağdaş Eğitim ve Halkevleri**", Halkevleri Dergisi.
- Karatepe, İ. (2005): "**Şehirler Sahibini Arıyor**". Şehir Hayatı ve Yerel Yönetimler, İstanbul, İlke Yayınları.
- Kaya, E. (2007): "**Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşım Yerel Kalkınma Yönetimi**" (2. bs.), İstanbul, Okutan Yayınları.
- Keleş,R.-Geray,C.-Yavuz,F. (1978): "**Şehircilik**".Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını.
- Meriç, C. (1986): "**Kültürden İrfana**", İstanbul, İnsan Yayınları.
- Miser, R. (1993): "**Yerci Yönelimler ve Halk Eğitimi**", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 2, Sayı 6, Kasım.
- Özden, K.- Salur, İ. (2009): "**Modern Kentleşme**" Kimlik Bunalımı ve Yabancılaşma. Akademik Araştırmalar Dergisi Sayı: 41.
- Peker, Ö. (1995): "**Eğitimin Yerelleşmesi ya da Özerkleşmesi**", Amme İdaresi Dergisi, C. 28, Eylül.
- Sabuncuoğlu, Z-Tüz, M. (2001): "**Örgütsel Psikoloji**", Bursa, Ezgi Kitabevi.
- Saffet, M. (1939): "**Kültür İnkılabı**", Ülkü Mecmuası.
- Said, E. W. (1998): "**Kültür ve Emperyalizm**" İstanbul, Hil Yayınları.
- Sarıbay,A. Y. (1998): "**Siyasal Sosyoloji**", İstanbul ,Der Yayınları.
- Sencer; (1976): "**Türkiye'de Eğitim Sisteminin Yapısal Nitelikleri ve Temel Eğitim Sorunları**", Amme İdaresi Dergisi, C. 8, Mart.
- Şen M. (2007): "**Bütüncül Belediyecilik Yaklaşımı Kültürel Belediyeciliğe Giden Yolda Bir Aşama**": Sosyal Belediyecilik. Sosyal Politikalar Dergisi Sayı: 12.

TC Maliye Bakanlığı; (1996): "**Mali Yılı Bütçe Gerekçesi**", Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Tezcan, M. (1985): "**Eğitim Sosyolojisi**", Ankara, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Yayın No: 150.

Toprak, Z. (2006): "**Yerel Yönetimler**" (6.bs.). Ankara, Nobel Yayınları.

Topuz,H.(1998): "**Dünya’da ve Türkiye’de Kültür Politikaları**".İstanbul, Adam Yayınları.

Tortop N. (1995): "**Norveç'te Mahalli İdareler ve Finansmanı**", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, C. 4, Ocak

Tunç M. (1993): "**Türkiye'de Eğitimin Kalkınmaya Etkisi**", DEÜ İİBF Dergisi, C. 8, İzmir.

Turhan M. (1987): "**Kültür Değişmeleri**", İstanbul, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.

Türk Belediyecilik Derneği-Konrad Adenauer Vakfı (1993): "**Yerel Yönetimler ve İletişim**", Ankara.

Türkdoğan, O. (1998): "**İşçi Kültürünün Yükselişi-İş Ahlakı**", İstanbul, Timaş Yayınları.

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü; (1991): "**Kamu Yönetimi Araştırması (KAYA)**" Genel Rapor, Ankara TODAİE Yayını.

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü; (1991): "**Kamu Yönetimi Araştırması (KAYA)**" Genel Rapor, Ankara TODAİE Yayını.

Uluç G. (2002): "**Küresel-Yerel Kültürler Üzerinde Yeniden Düşünmek: Melez Kültürler**", Liberal Düşünce.

Ülken, H. Z. (1953): "**Millet ve Tarih Şuuru**", İstanbul,1948. Medeniyetimizin Değerler Sistemi”, Türk düşüncesi Mecmuası”.

Ülken, H. Z. (1969): "**Sosyoloji Sözlüğü**", İstanbul, “Kültür” maddesi.

Yılmaz, B. (2009): "**Türkiye'de Kültür Politikası ve Kütüphane**" Ankara, Türk Kütüphaneciler Derneği Ankara Şubesi.

Yüksel, A. H. (1994): "**Atatürkçü Düşünce Sisteminde Kültürel İletişimin Modele Dayalı Boyutları**", I. Uluslararası Atatürk Sempozyumu, Ankara.

İNTERNET KAYNAKLARI

Anadilim, (2008), "Kültürün Unsurları" s.1 <http://www.anadilim.org/Makale-K%C3%BClt%C3%BCr%C3%BCn-Unsurlar%C4%B1-Nelerdir-19>
Erişim Tarihi 01.05.2013.

Ersöz, H.Y. (t.y.) "**Türkiye’de Belediyelerin Meslek ve Beceri Edindirme Kursları ve İstihdam**". <http://ismek.ibb.gov.tr/ismek-el-sanatlari-kurslari/webedition/file/documans/halisyunusersoz.doc>
Erişim Tarihi: 01.05.2013.

Ethem, K. P. (1999), "**Büyük Kent Belediyelerinin Eğitim ve Kültür Hizmetlerine Siyasal Parti İdeolojilerinin Yansıması**", Ulaşım: <http://www.ekitapyayin.com/?kitap=027>
Erişim Tarihi: 27.12.2012

Güneş, S, (t.y.). "**Belediyelerin Eğitim Hizmetlerini Yürütmesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Yerel Yönetimlerin Eğitim ve Kültür Hizmetleri**"
Erişim: 01.05.2013 <http://idari.cu.edu.tr/igunes/yerel/egitim7.htm>.

İstanbul (2010) AKB. (t.y.). <http://www.istanbul2010.org>
Erişim Tarihi: 01.05.2013.

Marmara Belediyeler Birliği. (t.y.) <http://www.marmara.gov.tr/NewsDetail.aspx?newsId=1869>
Erişim Tarihi: 01.05.2013.

Sefaköy Bilgi Evi - Küçükçekmece Belediyesi www.kucukcekmece.bel.tr/bilgievleri Erişim Tarihi: 27.12.2012.

TBB. (t.y.). <http://www.tbb.gov.tr/>
Erişim Tarihi 12.05.2012.

tr.wikipedia.org/wiki/Sefaköy
Erişim Tarihi: 27.12.2012

UNESCO (1969). "**Kültür politikası: Bir n alışma**" 16 Mart 2009 tarihinde UNESCO Web sitesinden erişildi:

Erişim Tarihi: 27.12.2012.

www.sefakoykultursanat.com

Erişim Tarihi: 27.12.2012.